

Biuletyn

INSTYTUT JÓZEFA PIŁSUDSKIEGO W AMERYCE
POŚWIĘCONY BADANIU NAJNOWSZEJ HISTORII POLSKI

ROK LXIX (69)

LIPIEC 2013 - LIPIEC 2014

SPONSORZY

Rzeczpospolita Polska
Ministerstwo
Spraw Zagranicznych

Konsulat Generalny
Rzeczypospolitej Polskiej
w Nowym Jorku

**Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego.**

NACZELNA DYREKCJA
ARCHIWÓW PAŃSTWOWYCH

INSTYTUT
PAMIĘCI
NARODOWEJ

STOWARZYSZENIE
„WSPÓLNOTA POLSKA”

BIBLIOTEKA
NARODOWA

Autor okładki: Rafał Olbiński
Opracowanie graficzne: Robert Juchno

Instytut Józefa Piłsudskiego w Ameryce
Poświęcony Badaniu Najnowszej Historii Polski

BIULETYN

ROK LXIX (69)

LIPIEC 2013 – LIPIEC 2014

A Non-for-profit Educational Institution

(Contributions are deductible for income tax purposes – 501(c)(3))

---

180 Second Avenue, New York, NY 10003
tel. 212-505-9077, fax 212-505-9052, email office@pilsudski.org
www.pilsudski.org

Władze Instytutu Józefa Piłsudskiego w Ameryce

wybrane w dniu 10 marca 2014 r.

Rada Instytutu

Ewa Babiarz
Agnieszka Brissey
dr Ewa Krystyna Hoffman-Jędruch
Tomasz Kalata
dr Magda Kapuścińska
dr Iwona Drag Korga
dr Artur J. Kowalski

Piotr Kumelowski
Janusz Krzyżanowski
dr Krzysztof Langowski
Andrzej Pelc
dr hab. Danuta Piątkowska
dr Marek Zieliński

» Członkowie Rady Instytutu. Od lewej: dr Marek Zieliński, Janusz Krzyżanowski, Agnieszka Brissey, dr Iwona Korga, dr Magda Kapuścińska, Ewa Babiarz, Piotr Kumelowski, dr hab. Danuta Piątkowska, dr Artur Kowalski, Andrzej Pelc.

Zarząd Instytutu

Prezes

dr Magda Kapuścińska

Wiceprezes

dr Marek Zieliński

Wiceprezes

dr Artur J. Kowalski

Dyrektor Wykonawczy i Skarbnik

dr Iwona Drag Korga

Sekretarz Zarządu

Ewa Babiarcz

Komisja Rewizyjna

Piotr Kumelowski - przewodniczący

dr Ewa Krystyna Hoffman-Jędruch

Andrzej Pelc

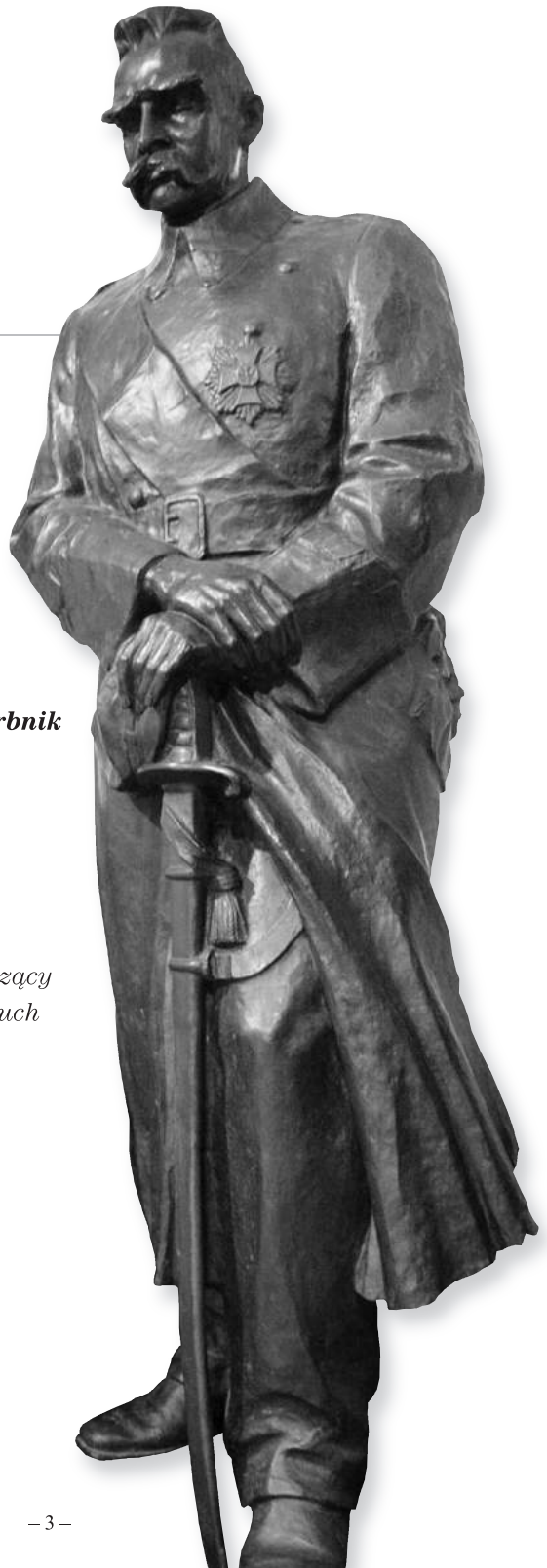
Asystent Prezesa

Jolanta Szczepkowska

Radcy prawni:

Rafał Gawłowski

Marta Talarek

Drodzy Członkowie, Przyjaciele i Sympatycy Instytutu

Instytut Józefa Piłsudskiego w Ameryce, który od ponad 70 lat służy Polakom i Polonii jest niezależną placówką archiwalno-badawczą, z którego skarbnicy korzystają naukowcy, studenci, pisarze i filmowcy z całego świata. Cenne zbiory stawiają Instytut w szeregu najważniejszych instytucji chroniących dziedzictwo narodowe poza granicami Polski, co znalazło odzwierciedlenie w przyznaniu tej placówce przez IPN zaszczytnego tytułu Kustosza Pamięci Narodowej. W swojej działalności Instytut reprezentował zawsze niezależną polską historiografię i stał na straży niepodległości i integralności naukowej. Jest wybitną placówką kulturalną, badawczą i niepodległościową, której wkładu w rozwój polskich nauk historycznych nie można przecenić.

“Dziś, choć tyle się w świecie zmieniło, nie zmieniła się rola Instytutu, bowiem droga do wiedzy i prawdy jest drogą, która nie ma końca” - powiedział o Instytucie płk. Ryszard Kukliński.

Jak wiele polonijnych organizacji, Instytut znalazł się w trudnej sytuacji. Budynek na Manhattanie, który od 20 lat był naszą siedzibą, został sprzedany przez właściciela - Związek Narodowy Polski. Organizacja nowej siedziby oraz przeprowadzka wiąże się z ogromnymi kosztami. Pragniemy, aby nowe miejsce było dostosowane do naszych potrzeb. Instytut utrzymuje się z donacji i składek członkowskich. W tej sytuacji zdani jesteśmy na siebie i ludzi dobrej woli, do których zwracamy się o pomoc.

Podjęliśmy nowy projekt: Kampanię na Rzecz Przyszłości, która ma zapewnić stabilizację finansową Instytutu. Prosimy o przyłączenie się do nas i wsparcie tej niezwykle ważnej inicjatywy, która umożliwi Instytutowi urządzenie się w nowej siedzibie oraz pełnienie jego misji zabezpieczenia posiadanych archiwaliów. Dokumenty na kruchym papierze wkrótce rozpadną się w pył, jeśli nie zostaną przeniesione na elektroniczne nośniki. Pionierski program digitalizacji prowadzony przez Instytut pozwala jednocześnie na zachowanie i udostępnianie cennych źródeł. Wierzymy, że nie zostawią nas Państwo bez pomocy. Będziemy także wdzięczni za rozpowstanie naszego apelu wśród osób i instytucji, które mogłyby pomóc.

Każdy może wspierać Kampanię na Rzecz Przyszłości poprzez przekazanie donacji, która może być odpisana od podatku lub przez skontaktowanie nas z potencjalnym sponsorem, korporacją lub fundacją zainteresowaną udzieleniem pomocy finansowej.

Nazwiska darczyńców będą wymienione na specjalnej tablicy pamiątkowej w nowej siedzibie Instytutu oraz umieszczone na naszej stronie internetowej www.pilsudski.org.

*Z wyrazami szacunku,
dr Magda Kapuścińska
Prezes*

Podziękowania

Zarząd i Rada Instytutu Piłsudskiego dziękuje:

- » **Ministerstwu Spraw Zagranicznych** za pośrednictwem Konsulatu Generalnego RP w Nowym Jorku za przyznanie w latach 2013 i 2014 grantów na prowadzenie digitalizacji kolekcji archiwalnych i konferencję *Polonijny Nowy Jork* oraz dofinansowanie kosztów utrzymania siedziby w 2014 r. przez Stowarzyszenie *Wspólnota Polska*. Środki te otrzymano od MSZ RP w ramach konkursu na realizację zadania *Współpraca z Polonią i Polakami za granicą*;
- » **Ministerstwu Kultury i Dziedzictwa Narodowego** za sfinansowanie w roku 2013 2-miesięcznego stażu jednego archiwisty z Archiwum Akt Nowych oraz dwóch 2-miesięcznych staży bibliotekarskich z Biblioteki Narodowej, a **Naczelnej Dyrekcji Archiwów Państwowych i Bibliotece Narodowej** za umożliwienie przyjazdu stażystów do Instytutu;
- » **Naczelnej Dyrekcji Archiwów Państwowych i Bibliotece Narodowej** za owocną współpracę i pomoc merytoryczną w opracowywaniu zbiorów Instytutu;
- » **Polsko-Słowiańskiej Federalnej Unii Kredytowej** za stałe dofinansowywanie programu digitalizacji.
- » **Instytutowi Pamięci Narodowej** za sfinansowanie miesięcznych staży dla 12 pracowników, którzy digitalizowali dokumenty archiwalne Instytutu;
- » **Naczelnej Dyrekcji Archiwów Państwowych** za przysyłanie opakowań do dokumentów archiwalnych.
- » **Adam Bak Foundation** za szczególnie szczerą donację pieniężną oraz wspieranie finansowe imprez Instytutu;
- » Dziękujemy mediom: *Kurierowi Plus*, *Nowemu Dziennikowi*, *Super Expressowi*, *Gwieździe Polarnej i Polskiemu Radiu NYU* oraz *Radiu Rampa* za ogłoszenia, sprawozdania, audycje i informacje związane z działalnością Instytutu Piłsudskiego.
- » Serdeczne podziękowania składamy wszystkim **donatorom, członkom, wolontariuszom i sympatykom Instytutu**. Dzięki Państwa pomocy i zaangażowaniu Instytut działa i rozwija się.

Donacje pieniężne (\$200 i więcej)

Ministerstwo Spraw Zagranicznych poprzez Stowarzyszenie <i>Wspólnota Polska</i>	\$10000
Ministerstwo Spraw Zagranicznych poprzez Konsulat Generalny RP w Nowym Jorku	\$17000
Polsko-Słowiańska Federalna Unia Kredytowa	\$10000
Chevron Humankind (Matching Gift)	\$3000
Magda Kapuścinska	\$6000
Jan Czekajewski	\$5000
Zofia J. Werchun	\$5000
Izabela Roman Family Foundation	\$5000
Ava i Adam Bąk, The Adam Bak Foundation	\$3,000
Eugene Bąk	\$1000
Zbigniew Darżynkiewicz	\$1000
Ewa Jędruch	\$1000
John F. Krawiec	\$1000
Tytus Nobis	\$1000
Zbigniew Chrzanowski	\$500
Andrzej i Anna Findeisen	\$500
Rafał Gawłowski	\$500
Arkadiusz Kwapiński, City Skyline Inc.	\$500
Halina Pawłowicz	\$500
Maria & Kazimierz Rasiej	\$500
Krzysztof Rostek, Bridge Realty Servicing Group, Inc.	\$500
Aldona Vos	\$500
Polish Army Veterans Association of America	\$500
Zygmunt Staszewski	\$400
Stanisława Chowaniec	\$300
Alfred K. Jung	\$300
Andrzej Pelc	\$300
Irene M. Korsak	\$250
Joanna Mozler	\$250
Krzysztof Rzamek	\$250
Monika i Leszek Stefański	\$250
Iwona i Andrzej Riess	\$220
Alice-Catherine Carls	\$200
Anna Cienciała	\$200
Elżbieta I. Grove	\$200
Zena Krupinski, Iconnel Inc.	\$200
Hanna & Norman Kelkerowie	\$200
Andrew Olechowski	\$200
Paweł Rolicz	\$200
Zdzisław & Ewa Rutkowski	\$200
Eryka Volker	\$200
Marek Skulimowski	\$200
Polish Consular School Parents Assoc. Inc.	\$200
Jan Wojdyla	\$200

Kolekcje Archiwalne

Archiwum i Biblioteka Instytutu Piłsudskiego każdego roku wzbogacają się o cenne dary, które po opracowaniu są udostępniane badaczom i czytelnikom. W okresie sprawozdawczym napłynęły następujące kolekcje:

» **Archiwum SPK**

W okresie sprawozdawczym trwało przejmowanie akt, przekazanych Instytutowi przez Stowarzyszenie Polskich Kombatantów w Ameryce, które obecnie są porządkowane i opracowywane przez Bartosza Nowożyckiego, przebywającego w Instytucie na stażu zawodowym od 1 lipca do 31 września 2014 r. Kolekcja SPK jest rozległym zbiorem, który dokumentuje powstanie i działalność jednej z największych polskich organizacji kombatanckich w Ameryce.

» **Kolekcja Związku Narodowego Polskiego**

Archiwum wzbogaciło się o materiały Związku Narodowego Polskiego z okręgu nowojorskiego. Są one obecnie opracowywane i wkrótce będą dostępne dla badaczy.

» *Bartosz
Nowożycki
przy pracy.*

Dary dla biblioteki

- » W marcu br. biblioteka Instytutu wzbogaciła się o ponad 50 książek pochodzących ze zbiorów śp. Janiny Katelbach, która przez długie lata była członkiem i przyjacielem Instytutu. Książki zostały skatalogowane i są dostępne w naszej bibliotece.
- » Hanna Kelker podarowała 22 książki o tematyce historycznej.
- » Dziękujemy instytucjom polskim: Instytutowi Pamięci Narodowej i Ministerstwu Kultury i Dziedzictwa Narodowego za stałe przysyłanie nowości książkowych.

Wszystkim ofiarodawcom bardzo serdecznie dziękujemy!

**Apelujemy o przekazywanie do Instytutu Piłsudskiego
pamiętek rodzinnych, korespondencji
i innego rodzaju zbiorów archiwalnych.
Nasze zbiory ciągle rosną dzięki hojnym donacjom
od osób prywatnych i instytucji.**

Odznaczenia

Gratulacje dla prezesa Instytutu dr Magdy Kapuścińskiej, która została odznaczona Krzyżem Oficerskim Orderu Zasługi Rzeczypospolitej Polskiej. Dekoracji dokonała Konsul Generalna RP Ewa Juńczyk-Ziomecka podczas uroczystości obchodów rocznicowych urodzin i śmierci prof. Wacława Jędrzejewicza w dniu 22 listopada, 2013 r.

W dniu 11 lipca w Instytucie odbyła się uroczystość wręczenia odznak Centralnego Archiwum Wojskowego przez przedstawicieli tej Instytucji: dyrektora Andrzeja Żaka i wicedyrektora Bogusława Stachulę. Prezes dr Magda Kapuścińska otrzymała złotą odznakę, a wiceprezesowi dr Markowi Zielińskiemu i dyrektor dr Iwonie Korga wręczono srebrne odznaki.

» Wręczenie odznak Centralnego Archiwum Wojskowego przez przedstawicieli tej Instytucji. Pierwszy z lewej Bogusław Stachula, drugi z prawej Andrzej Żak.

» Odznaki Centralnego Archiwum Wojskowego.

» Dr Magda Kapusińska otrzymuje Krzyż Oficerski Orderu Zasługi Rzeczypospolitej Polskiej.

Członkostwo i donacje

Zwracamy się do wszystkich zainteresowanych historią, archiwami i działaniami naszej placówki do wstępowania w szeregi członków Instytutu Piłsudskiego. Zapisać można się listownie, poprzez naszą stronę internetową lub osobiście w biurze. Deklaracja członkowska jest załączona na ostatniej stronie biuletynu. Członkowie i sympatycy otrzymują roczny biuletyn, miesięczne biuletyny elektroniczne i zaproszenia na wszystkie organizowane przez nas spotkania. Wszyscy członkowie Instytutu są wymieniani w corocznym biuletynie.

Zachęcamy do wstąpienia w szeregi Legionu Honorowego. Do Legionu Honorowego Instytutu Piłsudskiego należą osoby, które jednorazowo albo w przeciągu kolejnych trzech lat wpłacili na rzecz Instytutu 5 tysięcy dolarów. Kandydaci do tytułu Legionisty Honorowego muszą być zaakceptowani przez Radę Dyrektorów Instytutu. *Legioniści* są uhonorowani plaketką z nazwiskiem na specjalnej tablicy w Instytucie Piłsudskiego.

W celu rozszerzenia grona sympatyków i członków Instytutu podjęliśmy nową inicjatywę: **Kampanię na Rzecz Przyszłości**, która ma zapewnić bardziej efektywne działanie Instytutu w kolejnych latach. Kampanii tej można pomóc:

- » poprzez dokonanie wpłaty na rzecz Instytutu oraz przez przedstawienie naszej placówki darczyńcy, przedsiębiorstwu lub fundacji, które mogą być zainteresowane wsparciem Instytutu,
- » przez zorganizowanie **spotkania informacyjnego** w swoim biurze lub domu dla grupy osób zainteresowanych Instytutem. Przedstawiciel Instytutu może wziąć udział w takim zebraniu, opowiedzieć o Kampanii na Rzecz Przyszłości i dostarczyć materiały,
- » poprzez zostanie wolontariuszem i pomoc w pracach związanych z Kampanią, takich jak wysyłki pocztowe, przedstawianie Instytutu potencjalnym donatorom z grona swoich znajomych, przyjaciół czy rodziny.

Instytut jest organizacją non-profit, wpłaty można dokonać czekiem wypisanym na Piłsudski Institute of America lub online www.pilsudski.org, a w Polsce również przelewem do Banku PKO na konto NRB 7712401066 1111 0000 0022 0987.

Wolontariusze

Instytut opiera się głównie na pracy wolontariuszy.

Praca zwykle jest na miejscu, ale coraz więcej można zrobić przez Internet we własnym domu - takim programem jest digitalizacja kolekcji *Powstania Śląskie*. Prawie 60 wolontariuszy ze Stanów Zjednoczonych, Polski i innych krajów u siebie w domu opracowuje przez internet tę kolekcję.

Aby zostać wolontariuszem nie trzeba posiadać specjalistycznej wiedzy, gdyż na miejscu prowadzimy szkolenia. Wolontariusze przechodzą szkolenia związane z wykonywaniem różnych zadań w Instytucie, takich jak wprowadzanie danych do komputera, prace archiwalne, biblioteczne i biurowe. Zapraszamy wszystkich chętnych do pomocy w naszej placówce. Wszyscy wolontariusze Instytutu są wymieniani w corocznym biuletynie.

W okresie sprawozdawczym pracowało w Instytucie 31 wolontariuszy. Najbardziej aktywnymi osobami pracującymi „pro bono” są systematycznie przychodzący do Instytutu: **Barbara Lech, Aleksandra Sidorenko, Wojciech Rapa, Włodzimierz Szlahusek, Beata Wyczałek, Anna Biesiadecka, Irena Trzcionkowska, Elżbieta Żerańska**. Przez krótkie okresy pracowali: **Ian Brissey, Bożena Blacha**. Oprócz tego kilkoro wolontariuszy: **Joanna Zielińska, Agnieszka Brissey, Beata Pociask, Aleksandra Korga, Agnieszka Rybak, Joanna Kwaśniak i Patrycja Roman** pomagają nam od czasu do czasu, szczególnie przy organizowaniu imprez. **Piotr Puchalski, Łukasz Chełmiński, Adam Granatowski** oraz w okresie wakacji 2014 - **Adam Staszczuk**

» Wolontariusze biorący udział w programie artystycznym na Święto Niepodległości Polski.

to nasi wikipedyści rezydenci. W czasie wakacji 2013 przy projekcie digitalizacji pracowali następujący studenci i uczniowie: **Paweł Wojdyła, Adriana Georgiu i Natalie Pieńkowska**. W okresie wakacyjnym 2014 pracują ponownie: **Adam Staszczuk, Natalie Pieńkowska**. Do tej grupy dołączyli uczniowie amerykańskich szkół średnich: bracia **Bernard i Maximilian Witek, Jakub Dardzinski, Alicja Rak, Olivia Lesniewski i Olivia Kusio**.

Kilka osób pracuje przy opracowywaniu dokumentów i fotografii oraz komputerowym katalogowaniu książek, a większość wykonuje prace związane z digitalizacją. Długoletnia wolontariuszka i obecnie członek Rady, **Agnieszka Brissey**, od kilku lat pomaga nam głównie w wykonywaniu projektu *Powstania Śląskie* i prowadzeniu kwerend. **Ryszard Ostrzycki** wykonuje oprawę filmową i fotograficzną większych uroczystości Instytutu.

A oto nasi wolontariusze przedstawieni w porządku alfabetycznym:

Anna Biesiadecka

Bożena Blacha

Agnieszka Brissey

Ian Brissey

Jakub Dardzinski

Aleksandra Korga

Olivia Kusio

Joanna Kwaśniak

Barbara Lech

Olivia Lesniewski

Ryszard Ostrzycki

Natalia Pieńkowska

Beata Pociask

Piotr Puchalski

Alicja Rak

Wojciech Rapa

Patrycja Roman

Agnieszka Rybak

Aleksandra Sidorenko

Adam Staszczuk

Włodzimierz Szlachusek

Irena Trzcionkowska

Bernard Witek

Maximilian Witek

Paweł Wójdyła

Beata Wyczałek

Joanna Zielińska

Elżbieta Żerańska

Dziękujemy za Waszą pracę dla Instytutu Piłsudskiego!

Grupa Młodych

- Teraz My/Time for Us

Grupa Młodych działająca przy Instytucie Józefa Piłsudskiego organizuje spotkania, których głównym celem jest dotarcie do młodej Polonii interesującej się polską historią, kulturą i sztuką.

Teraz My/Time For Us zorganizowała dwie wycieczki do miejsc związanych z Polakami. Pierwszą była wyprawa do West Point, której punktem kulminacyjnym było spotkanie pod pomnikiem Tadeusza Kościuszki. Kolejna wycieczka zaś skupiła się na Manhattanie i na miejscach związanych z polską historią. Wyprawa rozpoczęła się od zwiedzenia Instytutu J. Piłsudskiego w Ameryce, gdzie dr Iwona Korga, dyrektor wykonawczy Instytutu, przybliżyła uczestnikom spotkania historię Instytutu a także rolę, jaką odgrywa on w zachowaniu dziedzictwa narodowego oraz promocji historii i kultury polskiej. Kolejnym punktem wycieczki był kościół św. Stanisława i Męczennika na 7 Ulicy, gdzie proboszcz, ojciec Tadeusz, pięknie przedstawił historię polskiego kościoła na Manhattanie. Wspólne zwiedzanie zakończyło się pod pomnikiem króla Jagiełły znajdującym się w Parku Centralnym.

Grupa młodych zorganizowała spotkanie pt. *Pamiętam!* poświęcone Żołnierzom Wyklętym/Niezlomnym, zamordowanym po wojnie przez reżim komunistyczny. Oprócz poezji, także i śpiewanej, zaprezentowano wybrane sylwetki żołnierzy. Członkini grupy, Karolina Stanisławska, zaprezentowała własne interpretacje muzyczne na podstawie znanych wierszy o Żołnierzach Niezlomnych. Celem grupy jest, by każdego roku organizować spotkania upamiętniające datę 1 marca, kiedy to obchodzony jest Narodowy Dzień Pamięci Żołnierzów Wyklętych/Niezlomnych.

Grupa młodych zorganizowała również spotkanie promujące pierwszą nowelę napisaną przez jej członka Piotra Puchalskiego pt. *Relikwie*.

Tradycyjnie już, jak każdego roku, zorganizowano spotkanie z cyklu *Historia nie musi być nudna*. Głównym punktem programu jest wspólna gra w *Kolejkę* - popularną grę planszową, nawiązującą do czasów PRL-u, wydaną przez Instytut Pamięci Narodowej.

Jak zawsze, serdecznie zapraszamy wszystkie młode osoby, które są chętne do działania i pracy na rzecz Polonii. Wszelkie pytania prosimy kierować na adres tmtu@pilsudski.org.

» Przedstawiciele Grupy Młodych od lewej: Krzysztof Choromanski, Piotr Puchalski, Patrycja Roman, Agnieszka Brissey.

» Ulubiona gra Grupy Młodych „Kolejka”.

Archiwum

W okresie od 15 lipca do 13 września 2013 r. w Instytucie przebywał Bartosz Nowożycki, archiwista z Archiwum Akt Nowych w Warszawie na stażu zawodowym ufundowanym przez MKiDN. Opracował archiwum instytucjonalne Instytutu (nr.174), w sumie 487 jednostek archiwalnych, co stanowi prawie 7 metrów bieżących materiałów związanych z powstaniem i działalnością Instytutu, pracą Zarządu, Rady, przyznawanymi nagrodami. Dużą część spuścizny stanowi korespondencja, wycinki prasowe i zdjęcia. Dodatkowo p. Nowożycki uporządkował i opisał:

- » kolekcję nr. 173 - Akta Rocha Mariana, Heleny i Aleksandra Józefa Frejszmidt liczące 21 j., a wzbogacone o cenne odznaczenia i mundury Rocha Frejszmidt,
- » kolekcję nr 172 - Akta Alexandra Buczka liczące 12 j. z okresu działalności polonijnej w Filadelfii.

Od 1 lipca br. Bartosz Nowożycki przebywa na 3-miesięcznym stażu, w czasie którego opracowuje archiwum Stowarzyszenia Polskich Kombatantów i otrzymał ostatnio archiwum Związku Narodowego Polskiego.

» *Archiwum i biblioteka Instytutu.*

Biblioteka

Do chwili obecnej skatalogowano w systemie KOHA ponad 21 tysięcy książek. Przez lipiec i sierpień 2013 r. przebywały na stażu dwie bibliotekarki z Biblioteki Narodowej: Joanna Podurgiel i Urszula Stasiak. Kontynuowały katalogowanie czasopism bieżących i małego formatu oraz rzadkich książek (rare books), uporządkowały *Prasę drugiego obiegu w Polsce*. Opracowały również dokumenty życia społecznego (broszury, foldery, programy, katalogi, zaproszenia, księgi pamiątkowe itp.).

Biblioteką opiekuje się Jolanta Szczepkowska, asystent prezesa, która wpisuje do katalogu nadchodzące nowości i kontynuuje wpisy jeszcze nie skatalogowanych cyfrowo zasobów bibliotecznych.

» Pracownice BN, Urszula Stasiak i Joanna Podurgiel oraz Bartosz Nowożycki z AAN.

Wspólny katalog bibliotek

Wspólny katalog bibliotek Polonii amerykańskiej, zainicjowany przez Instytut Piłsudskiego, obejmuje: bibliotekę Instytutu Józefa Piłsudskiego w Ameryce, bibliotekę imienia Alfreda Jurzykowskiego Polskiego Instytutu Naukowego w Ameryce i bibliotekę imienia Josepha A. Marjańczyka Polskiej Fundacji Kulturalnej. W katalogu wspólnym jest już umieszczonych 36 tysięcy woluminów. W Bibliotece Instytutu Piłsudskiego opracowywanie istniejących zbiorów jest na ukończeniu - wkrótce katalogowanie będzie ograniczone do nowo napływających pozycji.

Badania naukowe

W okresie od lipca 2013 do lipca 2014 r. z archiwum osobiście korzystali następujący badacze wymienieni według dat:

- » Andrzej Kołodziej (Fundacja Pomorska Inicjatywa Historyczna) - czasopismo pt. *Orzeł Biały*,
- » Marian Krzyzowski (University of Michigan) - Uchodźcy Polscy w Niemczech,
- » Joseph Poprzeczny (Australia) - Józef Piłsudski, Prometeizm,
- » prof. Józef Łaptos (Uniwersytet Pedagogiczny w Krakowie) – UNRRA,
- » dr Robert Kuśnierz (Akademia Pomorska, Słupsk) - Ukraina w latach 30. XX w.,
- » prof. Tadeusz Świętochowski (Monmouth University) - sprawy Kaukazu,
- » dr Krzysztof Langowski (IPN) - Archiwum Osobowe Instytutu,
- » prof. Mariusz Wołos (Uniwersytet Pedagogiczny w Krakowie) - Legiony, II RP;
- » Adam Sitarek (IPN) - przewrót majowy 1926 r.,
- » Krystyna Piórkowska (niezależny badacz) - Archiwum Osobowe Instytutu,
- » dr Jan Jacek Bruski (UJ) - stosunki polsko-sowieckie 1918-1945,
- » dr Joanna Bardzińska (Uniwersytet Alcalá de Henares, Madryt) - Archiwum Tadeusza Katelbacha,
- » dr Joachim von Puttkamer (Universität Jena, Niemcy) - Polska 1989-90,
- » prof. Wojciech Rojek (UJ) - polskie dokumenty dyplomatyczne 1944,
- » dr Andrzej Czesław Żak (Centralne Archiwum Wojskowe) - II Rzeczypospolita,
- » Iwona Bobryk (Centralne Archiwum Wojskowe) - II Rzeczypospolita,
- » Dietmar Osses (Dortmund, Niemcy) - Uchodźcy Polscy w Niemczech,
- » Jacek Barski (Porta Polonica, Niemcy) - Uchodźcy Polscy w Niemczech,
- » Agnieszka Pasięka (Instytut Sławistyki PAN) - czasopisma wydawane na emigracji,
- » Zbigniew Król (AAN) - Adiutantura Generalna Naczelnego Wodza,
- » Tomasz Szpil (Archiwum Państwowe w Łodzi) - Kolekcja mjr. Lagenfielda i B. Pawłowicza,
- » Laure Shapiro (dziennikarka, USA) - kolekcja Williama Gawrońskiego,
- » Radosław Świąć (Uniwersytet Opolski) - Zdzisław Bau,
- » dr Beth Holmgren (Duke University) - Prasa Drugiego Korpusu,
- » Ian Johnson (The Ohio State University) - Bitwa Warszawska 1920 r.,
- » Renata Wiaderna-Kuśnierz (Słupsk) - lwowscy prawnicy na emigracji;
- » Dominik Wołąciewicz (Archiwum Narodowe w Krakowie) - stulecie czynu niepodległościowego,
- » Nina Krasov (Londyn) - kolekcja W. Studnickiego, R. Wragi, W. Bączkowskiego,
- » dr Tomasz Pudłocki (UJ) - stosunki polsko-brytyjskie 1918-1939,
- » dr Czesław Karkowski – Archiwum Ignacego Matuszewskiego
- » dr Andrzej Czesław Żak i Bogusław Stachula (Centralne Archiwum Wojskowe) – Pierwsza Wojna Światowa i Legiony Polski

» Andrzej Czesław Żak i Bogusław Stachula (Centralne Archiwum Wojskowe) oraz prezes Magda Kapuścińska.

Kwerendy

Kwerendy naukowe, które są wykonywane dla studentów i pracowników naukowych nie tylko z Polski, ale także z wielu innych zakątków świata, są bardzo ważnym punktem prac Instytutu Piłsudskiego. W ciągu okresu sprawozdawczego przeprowadzono ponad 50 kwerend naukowych zleconych korespondencyjnie.

Dużym zainteresowaniem cieszyły się zbiory Józefa Piłsudskiego oraz materiały związane z Legionami. Poszukiwane dokumenty wykorzystywane były do publikacji, a także do prac magisterskich. Do jednej z takich prac udostępniono zbiory filatelistyczne związane z Marszałkiem Piłsudskim i okresem *Solidarności*. Zbiory związane z J. Piłsudskim były również wykorzystywane do poszukiwań rodzinnych w związku z ustaleniem przodków, którzy prawdopodobnie służyli w Legionach Piłsudskiego.

Zbiory, które często są wykorzystywane do poszukiwań rodzinnych to Powstania Śląskie. Również i w tym roku próbowano odnaleźć i ustalić informacje, czy dana osoba brała udział w powstaniach. Ten szczególny aspekt poszukiwań personalnych jest jednym z najtrudniejszych i pracochłonnnych w pracach nad kwerendami, ale przynoszący ogromną satysfakcję.

Dwukrotnie wykorzystano materiały ze zbioru poświęconego Uchodźcom Polskim w Niemczech, a w szczególności poszukiwano materiałów związanych z Oflagiem VII A Murnau.

Wykonano również kwerendy, które skupiały się na poszczególnych osobistościach, tak więc wykorzystano materiały związane z konsulem Aleksandrem Mocem (Archiwum Osobowe), gen. Kazimierzem Schallym (Archiwum Osobowe), Michałem Sokolnickim z okresu jego służby w Kopenhadze (Archiwum Ambasadora Michała Sokolnickiego) czy płk. Ignacym Matuszewskim (Archiwum Pułkownika Ignacego Matuszewskiego).

Ciekawą kwerendą było znalezienie informacji o oddziale partyzanckim *Sosienka* dla uczennicy Zosi Pietrzykowskiej.

Digitalizacja

Instytut kontynuuje rozpoczęty w roku 2008 program digitalizacji zasobów archiwalnych. Digitalizacja jest złożonym procesem, i w miarę nabywania doświadczenia, pozyskaliśmy pomoc wolontariuszy, którzy wyspecjalizowali się w przygotowaniu, konserwacji i paginacji archiwów, w skanowaniu stron dokumentów, opisywaniu dokumentów w programie Dspace, wymagającym zrozumienia treści i wybrania kluczowych informacji z każdego tekstu, oraz w korekcie pracy innych, w organizowaniu prezentacji danych na stronie internetowej, w doglądaniu serwerów i automatyzacji tworzenia kopii zapasowych, które są przechowywane poza instytutem, w tworzeniu oprogramowania dla ułatwienia pracy wolontariuszom i stażystom, w opiece i szkoleniu stażystów i wolontariuszy, którzy często spędzają w Instytucie miesiąc lub kilka i wracają do swoich zajęć czy studiów. Oczywiście w zadaniach biorą również udział pracownicy Instytutu.

» Praca nad digitalizacją dokumentów archiwalnych.

Jak pisaliśmy w ubiegłym biuletynie, znaczne zmniejszenie polskiej pomocy wpłynęło na spowolnienie pracy. Na szczęście nie brakowało wolontariuszy, a pomoc finansowa Polonii pozwoliła na kontynuowanie projektu. W tym roku pracowaliśmy głównie nad dużym zespołem „Adiutantura Generalna Naczelnego Wodza” zawierającym dokumenty kancelarii Naczelnika Państwa i Naczelnego Wodza od listopada 1918 roku do grudnia 1922 roku. Jest to fascynująca lektura dotycząca szczegółów działań wojskowych z tego okresu. We współpracy z IPN pracowaliśmy też nad zespołami archiwalnymi, którymi ta instytucja była szczególnie zainteresowana. Wyniki pracy będą sukcesywnie dodawane do naszej strony **Archiwa Online**. Ten portal archiwalny udostępniający oryginalne dokumenty cieszy się rosnącym zainteresowaniem badaczy z Polski i całego świata. Liczba czytelników zwiększyła się o 50% w stosunku do poprzedniego roku.

» Rozrzut geograficzny czytelników strony Archiwa Online (część Euro-py). Mapa: ©2014 Google – Map data ©2014 Barasof, GeoBasis-DE/BKG (©2009), Google, Mapa GISrael, ORION-ME, basado en BCN IGN España

Oprócz bieżącej digitalizacji prowadzimy również inne projekty:

» **Digitalizacja map.** Instytut posiada w archiwum duże ilości map, szczególnie wojskowych, z różnych kampanii. Nasz wolontariusz Włodzimierz Szlachusek zaprojektował i zbudował specjalny stół do skanowania map, zaoszczędzając Instytutowi ok. 200,000 dolarów na wyspecjalizowany skaner dużego formatu. Teraz będzie opracowywał kolejne kolekcje map, które po zeskanowaniu i obróbce cyfrowej będą dostępne na naszej stronie Archiwa Online w całości z możliwością powiększania szczegółów.

» **Projekt Crowdsourcing - Powstania Śląskie.** Członek Rady Instytutu Agnieszka Brissey opiekuje się grupą wolontariuszy internetowych, którzy systematycznie uzupełniają dane powstańców śląskich. Obecnie wpisanych jest 43 tysiące rekordów, które wkrótce pojawią się wraz z oryginalnymi dokumentami na naszej stronie Powstań Śląskich.

» **Archiwum Ukraińskiej Misji Wojskowej w Polsce.** Ukraińska Misja Wojskowa w Polsce została utworzona w 1919 r. w Warszawie celem koordynowania wysiłku wojennego Ukraińskiej Republiki Ludowej w sojuszu z Rzeczpospolitą. Archiwum to jest w całości dostępne na naszej stronie Archiwów Online. Z uwagi na zainteresowanie, pracujemy nad przetłumaczeniem tytułów dokumentów na język ukraiński, co pomoże w znajdowaniu tych dokumentów pisanych w dużej części w języku ukraińskim. Nad zadaniem tym pracuje nasza wolontariuszka Anna Biesiadecka.

Blog

Blog *Humanistyka Cyfrowa* archiwistów i bibliotekarzy Instytutu Piłsudskiego cieszy się coraz większym powodzeniem wśród czytelników naszej strony. Na Blogu publikujemy informacje i komentarze na tematy związane z funkcjonowaniem archiwów i bibliotek w nowym, połączonym i coraz bardziej cyfrowym świecie. Blog ten jest od ponad roku publikowany również w polskim Naukowym Portalu Archiwalnym ARCHNET, w dziale *Humanistyka Cyfrowa*. Zapraszamy.

Jak zawsze, zapraszamy wolontariuszy do wzięcia udziału w każdym z wymienionych projektów. Pomożemy w szkoleniu, można pracować zdalnie albo na miejscu w Instytucie. Praca może być także wykonywana w ramach stażów uczelnianych.

Wikipedia

Wikipedia jest obecnie jednym z najbardziej używanych źródeł informacji o charakterze encyklopedycznym; czyta ją pół miliarda odbiorców miesięcznie. Instytut zainicjował z Wikipedią współpracę, która ma dwojaki cel. Po pierwsze, Instytut jako organizacja typu GLAM (z angielskiego - Galerie, Biblioteki, Archiwa i Muzea) posiada bezcenne zasoby kulturalne i współpraca z Wikipedią pomaga w ich udostępnieniu, co jest jedną z misji archiwum. Po drugie, zwiększanie obecności Instytutu w Wikipedii przyczynia się do popularyzacji naszej placówki, jej zasobów i osiągnięć.

Współpraca z Wikipedią odbywa się w dwóch podprojektach:

- » **Wikipedysta Rezydent i Wikiprojekt Instytutu Piłsudskiego** (w angielskojęzycznej Wikipedii). Zadaniem Wikipedysty rezydenta jest pomoc w tworzeniu i uzupełnianiu artykułów na tematy związane z Instytutem, organizowaniu imprez i aktywowaniu środowiska wikipedystów. Piotr Puchalski, który jest naszym Wikipedystą Rezydentem do końca lipca 2014, pomógł stworzyć lub uzupełnić ok. 40 artykułów dotyczących Instytutu, jego założycieli i działaczy oraz innych instytucji związanych z Instytutem. Jego praca będzie kontynuowana przez kolejnych stażystów.

» *Wikipedysty: Dorothy Howard z Metropolitan Library Council i Piotr Puchalski.*

» **W jednym z pierwszych układów partnerskich** polskiej instytucji GLAM z *Wikimedia Commons* - Instytut Piłsudskiego udostępnił w Commons wiele zdigitalizowanych dokumentów znajdujących się w domenie publicznej. Narzędzia Wikimedia pozwalają także na lepsze wykorzystanie połączonych metadanych, niż jest to możliwe obecnie na naszej stronie online. W projekcie tym bierze udział Jarek Tuszyński pracujący w Waszyngtonie, DC.

Instytut Piłsudskiego podpisał również umowę z Politechniką Łódzką. W ramach tej umowy Instytut będzie się dzielił doświadczeniami we współpracy z Wikipedią i organizacji pierwszego w Polsce Wikiprojektu uczelnianego - Wikiprojektu Politechniki Łódzkiej.

Kalendarium wydarzeń

Wizyty

W okresie od lipca 2013 do lipca 2014 roku Instytut odwiedziło ponad 100 osób, w tym przedstawiciele polskiego rządu, naukowcy z USA i Polski prowadzący badania przez kilka do kilkunastu dni, turyści, wycieczki i inne osoby zainteresowane naszą placówką. Na spotkaniach Instytutu przebywało około tysiąc osób. Wśród gości Instytutu byli:

- » Sam Bryan - International Film Foundation Julien Bryan Film Archive
- » Tomasz Sobiecki - fotograf,
- » Józef Laptos - profesor Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie
- » Małgorzata Mizia – malarka,
- » Anna Saduska - SBS Radio, Polish Program, Australia,
- » Wanda Grobelkiewicz - producent telewizyjny QPTV,
- » Wojciech Rojek - prof. dr hab. Instytut Historii Uniwersytetu Jagiellońskiego,
- » Andrzej Żak - dyrektor Centralnego Archiwum Wojskowego,
- » Iwona Bobryk - pracownik Centralnego Archiwum Wojskowego,
- » Adm Kwiatkowski - poseł na Sejm RP,
- » Jan Dziedziczak - poseł na sejm RP,
- » Arkadiusz Mularczyk - poseł na Sejm RP,
- » Lorene Gwen Shapiro - dziennikarka, pisarka,
- » Mieczysław Ślesicki – pisarz,
- » Andrzej Wiśniewski - Dom Polski, Philadelphia,

» *Ambasador Ryszard Schnepf wpisuje się do książki pamiątkowej Instytutu.*

» *Wizyta posta do Sejmu RP Adama Kwiatkowskiego (trzeci od lewej).*

- » Jacek Zalewski - członek Rady Fundacji Rodziny Piłsudskiego,
- » Monika Rogozińska - prezes Oddziału Polskiego the Explorer Club,
- » Richard Tomback - Profesor Kingsborough Community College,
- » Krzysztof Szwarzgryk - prof. dr hab. IPN, historyk,
- » Tadeusz Płużański – pisarz,
- » Dariusz Balcerzyk – pisarz,
- » Bogdan Chmielewski - prezes Polsko-Słowiańskiej Federalnej Unii Kredytowej
- » Ryszard Schnepf - ambasador RP w USA,
- » Artur Nowak-Far - Podsekretarz Stanu, Ministerstwo Spraw Zagranicznych
- » Małgorzata Krasowska - dyrektor wykonawczy Fundacji Fulbright Polska
- » Przedstawiciele Collegium Civitas z Warszawy,
- » Joanna Kozińska-Frybes - zastępca dyrektora Departamentu Współpracy z Polonią i Polakami za Granicą w MSZ,
- » Andrzej Pieczunko - zastępca dyrektora w Biurze Udostępnienia i Archiwizacji Dokumentów IPN.

» *Artur Nowak-Far - Podsekretarz Stanu, Ministerstwo Spraw Zagranicznych (w środku).*

Uroczystości, spotkania i prelekcje

Od lipca 2013 r. odbyło się 20 spotkań obejmujących prelekcje, wykłady, promocje książek i uroczystości.

- » 5 października 2013 - spotkanie z Witoldem Ławrynowiczem, autorem książki *Kiedy krawiwię kwiaty*,
- » 11 października 2013 r. - obchody jubileuszu 70 lat istnienia Instytutu Józefa Piłsudskiego w Ameryce w salach Konsulatu Generalnego RP w Nowym Jorku,
- » 12 października 2013 r. - sympozjum *Polonijny Nowy Jork*,
- » 15 października 2013 r. - wykład profesora dr hab. Mariusza Wołosa z Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie pt. *Józef Piłsudski w oczach sowieckich dyplomatów*,
- » 24 października 2013 r. - spotkanie z Mirosławem Januszem Nowikiem, autorem książki *Tetetka*,
- » 26 października 2013 r. - spotkanie z Piotrem Puchalskim, autorem książki *The Relics*,
- » 1 listopada 2013 r. - wykład dr Ewy Bobrowskiej pt. *Olga Boznańska między Krakowem, Monachium i Paryżem*,
- » 10 listopada 2014 r. - obchody Święta Niepodległości Polski. Wykład dr Tomasza Pudłockiego: *Kobiety a wojna. Polki ziem południowo-wschodnich wobec walk 1914-1921*,
- » 22 listopada 2013 r. - obchody 120. rocznicy urodzin i 20. rocznicy śmierci prof. Wacława Jędrzejewicza,
- » 26 listopada - wykład dr Andrzeja Żaka, dyrektora Centralnego Archiwum Wojskowego pt. *Józef Piłsudski romantyczny pragmatyk*,
- » 6 grudnia 2014 r. - *Gwiazdka* w Instytucie,
- » 6-7 lutego 2014 r. - Doroczny kiermasz książek,
- » 13 lutego 2014 r. - spotkanie z Matthew Tyrmandem, autorem książki pt. *Je-stem Tyrmand, syn Leopolda*,
- » 23 marca 2024 - Dzień polsko-węgierski w Hungarian House *Polak, Węgier, dwa bratanki*,
- » 23 marca 2014 r. - Targi Edukacyjne Uczelni Polskich, stoisko informacyjne Instytutu,

» Witold Ławrynowicz podpisuje swoją książkę.

» *Gwiazdka 2013.*

- » 4 maja 2014 r. Obchody Święta Narodowego 3 Maja. Wykład dr Tomasza Pudłockiego pt. *Znaczenie Konstytucji 3 Maja w życiu Polaków na emigracji w latach 1918 – 1939,*
- » 15 maja 2014 r. - spotkanie z dr hab. Danutą Piatkowską, autorką książki *Droga bez powrotu. Emigracyjny szlak Tomasza Drewniaka,*
- » 12 maja 2014 r. - msza św. za duszę Marszałka Józefa Piłsudskiego w kościele św. Stanisława Biskupa i Męczennika na Manhattanie,
- » 6 czerwca 2014 r. - Gala Nagród 2014 Instytutu Piłsudskiego zorganizowana w salach Konsulatu Generalnego RP,
- » 10 czerwca 2014 r. - spotkanie z dr hab. Krzysztofem Szwagrzykiem i Tadeuszem Phużańskim zatytułowane *Ofiary i kaci komunizmu. Polskie problemy z rozliczeniem totalitaryzmu,*
- » 17 czerwca 2014 r. - spotkanie z Dagmarą Domińczyk, aktorką i autorką książki *Kotysanka polskich dziewcząt* zorganizowane przez EK Bookstore.

» *Wykład dr Tomasza Pudłockiego.*

Działające w Instytucie Kino dyskusyjne Ziuk pod kierownictwem prezes dr Magdy Kapuścińskiej przy współpracy z Jolą Szczepkowską pokazuje filmy dokumentalne i fabularne w każdym miesiącu. Pokazywane filmy wywołują dyskusje, zmuszają do zastanowienia się i dodatkowej edukacji wszystkich, którzy je oglądają.

Pokazy filmowe są bezpłatne i cieszą się dużym zainteresowaniem publiczności. W okresie od lipca 2013 do lipca 2014 r. zostało wyświetlonych w Galerii Instytutu 13 filmów.

» Reżyser Anna Ferens prezentuje swój film pt. „Punkt Oparcia”.

» Reżyser Eugeniusz Starky i dr Iwona Korga przed rozpoczęciem projekcji.

» Przed projekcją filmu pt. „Węgierskie Serce” głos zabrał Ambasador Karoly Dan, Konsul Generalny Węgier.

- » 23 lipiec 2013 r. - *Illuminator*, reżyseria i scenariusz Potr Zarębski
- » 13 sierpień 2013 r. - *Kwaterna „Ł”*, reżyseria: Arkadiusz Gołębiowski
- » 17 wrzesień 2013 - *Punkt Oparcia*, reżyseria Anna Ferens
- » 1 październik 2013 r. - *Santa Rosa: Oddyssey in the Rhytm of Mariachi*, reżyseria Sławomir Grunberg
- » 17 grudzień 2013 r. - *Wideo niekontrolowane*, scenariusz i reżyseria Anna Ferens
- » 13 styczeń 2014 r. - *Węgierskie Serce*, scenariusz i reżyseria: Grzegorz Łubczyk
- » 4 marzec 2014 r. - *Humer i inni*, reżyseria: Alina Czerniakowska
- » 25 marzec 2014 r. - *On wierzył w Polskę* oraz *W sprawie Generała Fieldorfa*, reżyseria: Alina Czerniakowska
- » 8 kwiecień 2014 r. - *Testament*, reżyseria i scenariusz: Maria Dłużewska
- » 15 kwiecień 2014 r. - *Punkt Oparcia*, reżyser Anna Ferens była obecna na pokazie.
- » 20 maj 2014 r. - *Tajemnica Tajemnic*, reżyseria: Agnieszka Porzezińska i Paweł Sobczyk
- » 3 czerwiec 2014 r. - *Polonians - Pierwsi Polacy w Ameryce*, scenariusz i reżyseria: Eugeniusz Starky
- » 24 czerwiec 2014 r. - *Nocna Zmiana*, reżyseria: Jacek Kurski
- » 22 lipiec 2014 r. - Najzabawniejsze Kroniki Filmowe

Działalność Edukacyjna

Lekcje historii

Dyrektor wykonawczy Instytutu dr Iwona Korga prowadzi lekcje historii dla dzieci i młodzieży z polskich szkół doksztalujących. Młodzież często przychodzi z rodzicami i w otoczeniu obrazów sławnych polskich malarzy oraz w atmosferze polskiej tradycji i historii mają okazję wysłuchać wykładów z zakresu historii dwudziestolecia międzywojennego. Młodzi ludzie dowiadują się o Marszałku Piłsudskim i poznają tragedię Polaków w czasie drugiej wojny światowej.

16 listopada 2013 r. odbyły się dwie lekcje historii w Galerii Instytutu. Przed południem w zajęciach uczestniczyli uczniowie klasy siódmej z Polskiej Szkoły Doksztalującej im. o. Augustyna Kordeckiego na Manhattanie. Lekcja dotyczyła losu imigranta w USA, polskich korzeni i doświadczeń. Gośćmi młodzieży byli Piotr Puchalski, student historii NYU, autor książki *Relikwie* i wolontariusz Instytutu, oraz Henryk Stawicki, student Parsons The New School for Design. Uczniowie dowiedzieli się o wyzwaniach, z jakimi boryka się młody człowiek, który zmienia środowisko, jakie sytuacja ta niesie wyzwania i jakie daje możliwości. Młodzieży towarzyszyła nauczycielka Regina Misztela oraz grupa rodziców.

Tego dnia po południu na tradycyjną lekcję przybyli uczniowie klas siódmych ze Szkoły Języka i Kultury Polskiej im. bł. Jana Pawła II w Maspeth, NY w towarzystwie nauczycieli i rodziców. Iwona Korga przedstawiła sylwetkę Józefa Piłsudskiego, patrona Instytutu oraz oryginalne dokumenty pochodzące z archiwum Instytutu. Młodzież miała okazję wysłuchać nagrania autentycznego głosu Marszałka, wzięła także udział w grze edukacyjnej polegającej na odczytywaniu informacji zawartych w kopiach dokumentów.

5 kwietnia odbyła się lekcja historii, na którą przybyło 40 uczniów ze szkoły Henryka Sienkiewicza w Brooklyń, NY. Lekcja ilustrowana dokumentami archiwalnymi i zdjęciami, spotkała się z dużym zainteresowaniem ze strony zarówno uczniów jak i ich rodziców i nauczycieli. Zgromadzeni zapoznali się z tematem związanym z odzyskaniem przez Polskę niepodległości oraz z historią i działalnością Instytutu Piłsudskiego w Ameryce.

Wyjątkowa lekcja historii odbyła się **17 maja 2014 r.** w Galerii Instytutu Piłsudskiego w Ameryce. Honorowymi gośćmi byli uczestnicy Powstania Warszawskiego: Wanda Woś-Lorenc i Mieczysław Madejski. W spotkaniu wzięło udział ponad czterdziestu uczniów najstarszych klas licealnych ze Szkolnego Punktu Konsultacyjnego przy Konsulacie Generalnym RP w Nowym Jorku oraz nauczyciele: Teresa Balcerzak i Mirosław Mikłowski.

Pomysł spotkania podsunął nauczyciel historii Mirosław Mikłowski, który od lat współpracuje z Instytutem Piłsudskiego, a władze Instytutu pomogły w zaproszeniu gości i udostępniły Galerię.

W tym roku obchodzimy 70 rocznicę wybuchu Powstania Warszawskiego, które na zawsze jest w pisane w historię Polski. W czasie lekcji uczniowie poznawali życie w okupowanej Warszawie i bohaterskie zadania, jakie realizowali ich rówieśnicy - powstańcy.

» Powstańcy Wanda Woś-Lorenc i Mieczysław Madejski w otoczeniu uczniów i nauczycieli.

Lekcja rozpoczęła się filmem dokumentalnym w reżyserii Eugenisza Starkey pt. *Honor miasta*, pochodzącym ze zbiorów Instytutu, poświęconym początkom II wojny światowej i losom Warszawy. Następnie M. Mikłowski przedstawił honorowych gości i poprowadził ich wystąpienia. Uczniowie mieli okazję do zadawania pytań i bezpośredniej rozmowy z powstańcami, którzy na koniec zostali obdarowani pięknymi bukietami biało-czerwonych kwiatów. Następnie Iwona Korga opowiedziała młodzieży o zbiorach Instytutu: archiwum, bibliotece, galerii sztuki, jego historii i działalności oraz potrzebie wsparcia i pomocy organizacjom polonijnym. Kilku młodych ludzi obiecało zostać wolontariuszami Instytutu przy projekcie digitalizacji.

To spotkanie na zawsze pozostanie w pamięci zgromadzonych, którzy osobiście spotkali bohaterów - ludzi, którzy nie wahali się narażać życia dla Ojczyzny. Był to wielki zaszczyt dla Instytutu, że mógł gościć tych bohaterskich świadków historii.

» Targi Edukacyjne w Konsulacie Generalnym RP

Konkursy i działania edukacyjne

Instytut dostarczył materiały archiwalne (kopie fotografii i dokumentów) do Szkoły Podstawowej nr 85 mieszczącej się na osiedlu Złotego Wieku w Krakowie, która brała udział w koncercie z okazji Święta Niepodległości Polski pt. *Młodzi z Piętnastki dla Niepodległej*. Koncert odbył się 14 listopada 2013 r. w kościele pod wezwaniem Matki Bożej Nieustającej Pomocy na osiedlu Bohaterów Września w Krakowie. Młodzież zaśpiewała pieśni legionowe i przygotowała prezentację pt. *Józef Piłsudski - z życia Marszałka*.

Patronat

Instytut wraz z Instytutem Pamięci Narodowej objął patronatem Międzyszkolny Konkurs z cyklu *Wielcy Polacy w Dziejach Ojczyzny. Marszałek Józef Piłsudski w obronie Polski i Europy*. Wydarzenie to zostało zorganizowane przez Szkołę Podstawową nr 83 im. Jana Kasprowicza we Wrocławiu w 95. rocznicę odzyskania przez Polskę niepodległości. Na nagrody przeznaczono 10 egzemplarzy książki pt. *Rola Józefa Piłsudskiego w odbudowie i umacnieniu państwa polskiego* - skryptu wykładów prof. Wacława Jędrzejewicza wygłoszonych w Instytucie w latach 1981-1982.

Wystawa w Muzeum Narodowym

Obraz z Galerii Instytutu *Przed pojedynkiem* Aleksandra Gierymskiego został wypożyczony na wystawę jego prac w Muzeum Narodowym. Obraz został pięknie odrestaurowany na koszt Muzeum i powróci do nas jesienią po zakończeniu wystawy.

» Obraz „Przed pojedynkiem” A. Gierymskiego na wystawie w Muzeum Narodowym w Warszawie, Zdj. Renata Piżanowska (zaczerpnięte ze strony: <http://nietylkozakopane.info>)

Najważniejsze wydarzenia

W okresie sprawozdawczym Instytut zorganizował cztery duże wydarzenia. Trzy z nich odbyły się przy współpracy z Konsulatem Generalnym RP w Nowym Jorku, w jego salach. Były to:

- » 11 października 2013 r., Jubileusz - 70 lat istnienia Instytutu
- » 22 listopada 2013 r., Obchody 120 rocznicy urodzin i 20 rocznicy śmierci prof. Waława Jędrzejewicza,
- » 6 czerwca 2014 r., Gala Nagród Instytutu Piłsudskiego w Ameryce.

W uroczystościach tych uczestniczyło około 200 osób, w tym przedstawiciele polskich władz i urzędów, Konsulatu Generalnego RP z panią Konsul Generalną Ewą Juńczyk Ziomecką oraz reprezentanci organizacji polonijnych, prasy i radia.

Uroczystość jubileuszową i Galę Nagród prowadziła Anna Tarnawska, dziennikarka. Obydwa te wydarzenia uświetniła recitalami fortepianowymi znana pianistka Magdalena Baczewska, której występy spotykały się z aplauzem na stojąco. Poczestunek, do którego szczerze dołożyli się sponsorzy: Firma Adamba Imports International Inc., Hudson Bread, Bratek Deli, Kiszka Deli i Syrena Bakery zorganizowali pracownicy, stażyści i wolontariusze Instytutu.

Szatę graficzną zaproszeń i programów wykonał Robert Juchno. Pani Teresa Mazur dekorowała salę подарowanymi przez siebie kwiatami.

Jubileusz 70 lat istnienia Instytutu

W dniu 11 października, na uroczystości jubileuszowej zgromadzonych powitał w imieniu Konsulatu Generalnego RP konsul Mateusz Stąsiek, który podziękował Instytutowi za dotychczasową działalność i życzył dalszych sukcesów. Prezes Instytutu dr Magda Kapuścińska w krótkich i ciepłych słowach wyraziła radość, że tyłu przyjaciół i sympatyków zaszczyciło tę ważną dla Instytutu uroczystość i

» Jubileusz 70-lecia Instytutu w Konsulacie Generalnym RP

podziękowała im za przybycie. Potem nastąpiły gratulacje: dr Janusz Romański z Polskiego Uniwersytetu Ludowego w Filadelfii wręczył prezes Magdzie Kapuścińskiej dyplom uznania dla Instytutu, a przedstawicielka Federalnej Unii Kredytowej, Elżbieta Baumgartner w swoim przemówieniu doceniła działania tej placówki dla Polonii i obiecała dalszą dla niej pomoc finansową.

Dr Iwona Korga wygłosiła referat pt. „70 lat Instytutu Piłsudskiego w Ameryce”, który został przyjęty brawami na stojąco. Po prezentacji wyświetlono film o Instytucie wykonany w prezencji, specjalnie z okazji jubileuszu, przez znanego polonijnego reżysera Tomasza Magierskiego, mieszkającego

» W jubileuszowej uroczystości uczestniczyło ponad 200 osób

w Nowym Jorku. Występują w nim zarówno osoby związane z Instytutem, jak również Konsul Generalna Ewa Juńczyk-Ziomecka i prof. Timothy Snyder z Yale University. Film prezentuje zbiory Instytutu - archiwa, książki, czasopiśma, obrazy, ordery i inne materiały. Kończy się znaną legionową pieśnią pt. *My, Pierwsza Brygada*. Na jej dźwięk zgromadzeni powstali i ze wzruszeniem śpiewali ten ulubiony utwór legionistów.

Podczas poczęstunku goście dobrze się bawili. Śpiewali *100 lat i hip,hip hurra* na cześć Instytutu. Gratulowali dobrze zorganizowanego i wzruszającego wydarzenia.

Symposium Polonijny Nowy Jork

Dużym wydarzeniem było symposium *Polonijny Nowy Jork*, zorganizowane przez dyrektor dr Iwonę Korga w dniu 12 października 2013 r. Galeria Instytutu pełna była osób zainteresowanych historią i Instytutem. W pierwszej części zatytułowanej *Piłsudzczyca w Nowym Jorku* wygłoszone zostały trzy ciekawe wykłady: przez prof. ECSU dr Annę Jaroszyńską-Kirchmann - *Tworzenie się polskiej wojennej i powojennej diaspory w świecie, w USA i w Nowym Jorku*, przez prof. Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie dr hab. Mariusza Wołosa - *Emigracyjne niedole pierwszego ułana Drugiej Rzeczypospolitej. Generał Bolesław Wieniawa-Długoszowski w USA w latach 1940-1942* oraz przez dr Krzysztofa Langowskiego z IPN - *Początki powstania i działalności Instytutu Piłsudskiego w Ameryce*.

W drugiej części symposium prowadzonej w języku angielskim wystąpili polscy studenci amerykańskich uczelni w Nowym Jorku, którzy prezentowali swoje prace tematycznie związane z polską historią i kulturą: Luiza Newlin-Lukowicz, Piotr Puchalski i Agnieszka Brissej.

» Dr hab. Mariusz Wołosa

Obchody 120 rocznicy urodzin i 20 rocznicy śmierci prof. Wacława Jędrzejewicza

22 listopada 2013 r. uroczyście obchodzono 120 rocznicę urodzin i 20 rocznicę śmierci prof. Wacława Jędrzejewicza, współzałożyciela Instytutu, któremu służył z odaniem przez 50 lat.

Licznie zebrani goście wysłuchali wspomnień współpracowników profesora. Dr M. Kapuścińska mówiła w swojej prezentacji ilustrowanej zdjęciami w wykładach z historii, wygłaszanych w okresie stanu

wojennego przez Profesora dla młodych emigrantów, wspominała wspólne z nim drugie śniadania w Instytucie, rozmowy i jego hucznie celebrowane urodziny. W jej wspomnieniu wyczuwało się wzruszenie i wdzięczność za jego przewodnictwo i udział w wychowaniu patriotycznym młodych ludzi.

Potem przemówił Jerzy Świątkowski, były wicedyrektor i członek Rady Instytutu. Opowiedział o pierwszym spotkaniu z Profesorem i swoim udziale w przygotowaniu akademii prowadzonej przez Wacława Jędrzejewicza, zorganizowanej z okazji 50-tej rocznicy śmierci Józefa Piłsudskiego. Z tej okazji został ogłoszony konkurs na portret Marszałka. Jurek Świątkowski z dumą opowiedział, jak wygrał drugą nagrodę w tym konkursie. Na 90-te urodziny Profesora wykonał Jego portret, który można było podziwiać z bliska na uroczystości rocznicowej w Konsulacie. Następnie dr Czesław Karkowski wspominał pracę w Instytucie, gdzie w latach 1986-88 pełnił obowiązki dyrektora wykonawczego. Mówił o działalności publicystycznej Profesora, jego pracy naukowej i relacjach z ludźmi. Goście obejrzeli film amatorski nakręcony podczas setnych urodzin Jubilata w 1993 r., obchodzonych w domu jego córki - Ewy Beck w Cheshire, CT.

Dyrektor Iwona Korga przedstawiła książkę Wacława Jędrzejewicza pt. *Rola Józefa Piłsudskiego w odbudowie i umacnianiu państwa polskiego*, wydaną przez Instytut Pamięi Narodowej i Instytut Piłsudskiego w czerwcu 2013 r., która jest zbiorem wykładów Profesora wygłoszonych w Instytucie w latach 1981-82 dla młodych emigrantów w okresie *Solidarności* i stanu wojennego w Polsce.

Po części oficjalnej w kularach długo wspomniano Profesora, przy cytrynówce (Jego ulubionej nalewce), winie i poczęstunku.

» Jerzy Świątkowski prezentuje swoją scenografię wykonaną z okazji obchodów 50-tej rocznicy śmierci Józefa Piłsudskiego

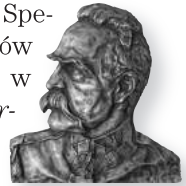
» Dr Czesław Karkowski wspomina profesora Jędrzejewicza

6 czerwca 2014 r. odbyła się uroczystość rozdania nagród Instytutu Józefa Piłsudskiego w Ameryce. Galę zaszczylicili swoją obecnością: Jan Dziedziczak, poseł na sejm RP, członek Komisji Łączności z Polakami za Granicą, Andrzej Pieczunko, zastępca dyrektora Biura Udostępniania i Archiwizacji Dokumentów Instytutu Pamięci Narodowej oraz dr Sławomir Zagórski z małżonką, przedstawiciel Ambasady RP w Waszyngtonie. Na powitanie gości grał na fortepianie młody utalentowany pianista Grzegorz Furdyna.

Uroczystość rozpoczęła Konsul Generalna Ewa Juńczyk - Ziomecka, która w powitalnym przemówieniu podkreśliła znaczenie Instytutu Piłsudskiego w Ameryce dla zachowania dziedzictwa narodowego, propagowania polskiej kultury i historii oraz edukacji historycznej, szczególnie ważnej dla młodszego pokolenia.

Dr Magda Kapuścińska, prezes Instytutu, powitała gości oraz tegorocznych laureatów nagród oraz otworzyła ceremonię wręczania medali. Nagrody otrzymali:

Dr Jan Czekański - naukowiec, przedsiębiorca i pisarz. Specjalista w dziedzinie biomedycznych przyrządów naukowych oraz autor szeregu publikacji w obronie dobrego imienia Polski - otrzymał *Marshal Józef Piłsudski Leadership and Achievement Award*. Nagroda ta przyznawana jest za szczególne osiągnięcia i wspieranie spraw polskich w Stanach Zjednoczonych.

Prof. dr hab. Krzysztof Szwański - historyk, badacz komunistycznego aparatu terroru, pełnomocnik prezesa Instytutu Pamięci Narodowej do spraw poszukiwań nieznanymi miejsc pochówku ofiar terroru komunistycznego 1944-1956. Kieruje działaniami badawczymi i ekshumacyjnymi, między innymi na kwaterze „Ł” Cmentarza Powązkowskiego Wojskowego w Warszawie. Został wyróżniony *Wacław Jędrzejewicz History Medal*.

Tadeusz Płużański - dziennikarz, publicysta historyczny, komentator polityczny. Specjalizuje się w powojennej historii. Jest prezesem *Fundacji Łączka*, której zadaniem jest opieka nad kwaterą „Ł” zwana Łączką na Warszawskich Powązkach oraz wspieranie środowisk rodzin żołnierzy niezłomnych, zamordowanych w latach 1945 - 1956. *Joseph Conrad Literature Medal* został przyznany Tadeuszowi Płużańskiemu w uznaniu jego niestrudzonego reporterskiego śledztwa w sprawie nierozliczonych zbrodni komunistycznych w Polsce, które opisał w książkach *Bestie*, *Bestie 2* i *Opracocy. Zbrodnie bez kary*.

Prof. Tadeusz Massalski, laureat nagrody *Maria Skłodowska-Curie Science Medal* - był szefem katedry Material Science, Engineering, and Physics na Carnegie Mellon University i był dyrektorem Mellon Institute jest specjalistą w dziedzinie metalurgii. Profesor Massalski otrzymał dwa doktoraty honoris causa i liczne medale. Jego dorobek naukowy liczy ponad 200 publikacji z zakresu termodynamiki, stabilności metali, transformacji stopów, materiałów magnetycznych oraz krytalografii.

Janusz Skowron, laureat nagrody artystycznej *Ignacy Paderewski Art and Music Medal* jest artystą i społecznikiem. Uprawia malarstwo, grafikę, rysunek i fotografię. Od wielu lat swoimi pracami bezinteresownie wspiera aukcje charytatywne w Nowym Jorku i w Polsce. Aktywnie uczestniczy w życiu nowojorskiej Polonii. Obecnie jest dyrektorem Klubu Amber Health, zrzeszającym polskich seniorów.

Laureaci wygłosili krótkie wzruszające przemówienia. Każdy z nich spotykał się z aplauzem w podziękowaniu za wybitne osiągnięcia i pracę dla spraw polskich i Polaków.

» Laureaci nagród prezentują odznaczenia. Od lewej: Janusz Skowron, Jan Czekajewski, Tadeusz Massalski, Krzysztof Szwagrzyk i Tadeusz Płużański.

Udział w konferencjach

» Doroczna konferencja Metropolitan New York Library Council (METRO)

W środę, 15 stycznia 2014 w Nowym Jorku, w College (CUNY), odbyła się doroczna konferencja Metropolitan New York Library Council (METRO), która zgromadziła ponad dwustu przedstawicieli bibliotek archiwów, uczelni i innych instytucji z Nowego Jorku i okolic. Dr Marek Zieliński i dr Iwona Korga przedstawili referat p.t. *Digitization of Polish History 1918-1923* opisujący projekt digitalizacji i przedstawiający wybrane materiały, technikę opracowania danych, prezentację online i wykorzystanie danych przez Internautów.

Konferencja rozpoczęła się od wykładu znanej w środowisku amerykańskim bibliotekarki i blogerki Jessamyn West, która w wykładzie p.t. *Open Now!* opowiedziała o możliwościach *otwartego dostępu (open access)* dającego nieskrępowany, bezpłatny dostęp do szeroko rozumianej informacji internetowej. Mówiła o projektach Google, Digital Public Library of America i o problemach prawnych związanych z takim dostępem.

Pracownicy METRO bardzo profesjonalnie się przygotowali i zadbali o każdy szczegół konferencji.

» XIII Zjazd Nauczycieli Polonijnych i Komitetów Rodzicielskich

W dniach 23-26 maja w Jersey City odbył się Zjazd Nauczycieli, którego organizatorem była Centrala Polskich Szkół Doksztalających w Nowym Jorku. W Zjeździe udział wzięło 360 nauczycieli polonijnych ze Stanów Zjednoczonych i Kanady, przedstawiciele rządu RP, instytucji pozarządowych, wykładowcy uczelni polskich i działacze polonijni. W dniu 24 maja odbyły się wykłady i warsztaty, podczas których dr Iwona Korga, w prezentacji pt. *Wielkie rocznice historyczne w 2014 r i ich wykorzystanie w nauczaniu historii*, mówiła o 100-leciu czynu niepodległościowego, 75 rocznicy wybuchu II wojny światowej i 25 rocznicy wyborów 4 czerwca 1989 r., odwołując się do zbiorów archiwalnych Instytutu oraz portali internetowych, gdzie dostępne są ciekawe informacje dla nauczycieli i uczniów szkół polonijnych.

» Wikiconference

Dr Marek Zieliński wziął udział w konferencji *Wikiconference USA 2014*, która odbyła się w Mahattanie w dniach 30 maja - 1 czerwca 2014. Wiele sesji poświęconych było edukacji z użyciem Wikipedii, prawom autorskim i cenzurze na świecie, a przede wszystkim współpracy Wikipedii z bibliotekami, muzeami i archiwami (instytucjami GLAM). Marek Zieliński opowiedział o doświadczeniach Instytutu w układzie partnerskim z Wikipedią, w panelu *Rola Wikipedii w czterech typach bibliotek*.

» Zjazd Polskiego Instytutu Naukowego w Ameryce

W dniach 20-23 czerwca na Uniwersytecie Warszawskim w Polsce odbył się doroczny zjazd PIN, w którym wzięło udział ponad dwustu naukowców i badaczy z kilkunastu krajów świata, z dużą reprezentacją z USA i Kanady. Zjazd poświęcony był przeglądowi badań nad historią Polski i Polonii. W panelu sponso-

rowanym przez Polish American Historical Association zatytułowanym *Commemoration in Exile* uczestniczyła dr Iwona Korga z prezentacją pt. *Representations of Poland and Polonia at the 1939 World's Fair in New York City*.

Konferencji towarzyszyło zwiedzanie Warszawy, bankiet i rozmowy w kucharach, które sprzyjają nawiązaniu i zacieśnianiu kontaktów.

Obecność w prasie, radiu i telewizji

Sprawami Instytutu interesowały się wszystkie media polonijne. *Kurier Plus* szczególnie często drukował pro bono artykuły i ogłoszenia związane z uroczystościami czy wydarzeniami oraz apele o pomoc. *Nowy Dziennik* również aktywnie brał udział w nagłaśnianiu tych spraw. Między innymi dyrektor Iwona Korga i wiceprezes Marek Zieliński zostali zaproszeni na wywiad do telewizji *ND*. Przez kilka miesięcy ukazywał się raz w tygodniu po niższej cenie apel Instytutu związany z koniecznością przeprowadzki do nowego lokalu. Również *Super Express* i *Gwiazda Polarna* ogłaszały na swych łamach apele Instytutu i artykuły z nim związane.

W rozgłośniach *Radia NYU* oraz *Radio Rampa* często informowano o uroczystościach Instytutu i przeprowadzano wywiady na ten temat.

Książki członków Rady Instytutu

W listopadzie 2013 r. ukazała się książka autorstwa dr hab. Danuty Piątkowskiej, członka Rady Dyrektorów Instytutu, pt. *Droga bez powrotu. Emigracyjny szlak Tomasza Drewniaka*. Jest to publikacja z dużą ilością informacji, ciekawych kolorowych zdjęć i kopią rękopisu wspomnień bohatera książki z lat 1909 do 1912. Autorka we wstępie pisze, że skupia swoją uwagę na losach Polaka Tomasza Drewniaka, który przed I wojną światową wyruszył za Atlantyk w poszukiwaniu lepszego życia.

Zostało wydane również tłumaczenie angielskie książki dr hab. Danuty Piątkowskiej pt. *Od polskiej do amerykańskiej Częstochowy: 50 lat misji paulina o. Lucjusza Tyrasińskiego (1956 - 2006)*. Tłumaczenia dokonał Albert Juszcak. Tytuł angielski brzmi: *Faith and reason: Story of the Center of American Devotion to Poland's Black Madonna and the monk who rescued it from oblivion*.

Wymienione pozycje są dostępne w bibliotece Instytutu.

» Dr hab. Danuta Piątkowska i dr Krzysztof Langowski

Wybrane artykuły

Polonijne obchody Święta Konstytucji 3 Maja w okresie międzywojennym. Przyczynek do zagadnienia

» Tomasz Pudłocki (Uniwersytet Jagielloński)

“Triumf Polski w jej zmartwychwstaniu jest równie bezprzykładny jak jej nieszczęście dziejowe w XVIII wieku. Uprzytomniłem sobie wielkość tego zjawiska w dniu uroczystości tegorocznej, 3-go Maja. Nie było to w chwili głównej obchodu, ale w chwili przypadkowego spoglądania na jeden z ułamków. Wyszedłem na balkon, siadłem między dwiema łopocącymi chorągwiemi polskimi, patrzyłem jak żołnierze gromadzili się na przegład. I w tej chwili pomyślałem, że w naszych dniach powstały dwa państwa, na dwu krańcach Europy, oba katolickie, Polska i Irlandia. I zdawało mi się, że usłyszałem głos, który nie był głosem wielkich bohaterów ani wielkich wieszczów tych krajów, nie miał bezpośredniego związku z tym, na co patrzyłem, ale szedł z oddali wieków, sprzed 2000 lat, a były to słowa: „Jam jest zmartwychwstanie i żywot”¹.

Tymi słowami zakończył swoje przemówienie w warszawskim Hotelu Europejskim 5 maja 1927 r. wielki pisarz angielski, Gilbert Keith Chesterton. Dzielił się on ze zgromadzonymi swoimi refleksjami nt. *Podobieństw i przeciwieństw między Anglią i Polską*. Co ciekawe, pomimo iż w dniu święta Konstytucji Majowej podejmowali go najwyżsi przedstawiciele państwa polskiego, to jednak nie uroczystości na Zamku Królewskim w Warszawie skłoniły go do tych przemyśleń. Próbował odnaleźć esencję polskości; coś, co stanowiło jakby emanację samego narodu - jego siłę, która pozwoliła mu przetrwać tyle dziesięcioleci zniewolenia. Dla autora *Człowieka, który był Czwartkiem* polskość nierozdzielnie połączona była z chrześcijaństwem. Stąd wśród powiewających na wietrze flag polskich słowa Chrystusa, które mu przyszły na myśl².

Bez względu na to, na ile Chesterton doszedł do tych przekonań na potrzeby zrobienia odpowiedniego wrażenia na swoich polskich odbiorcach, a na ile jego przemyślenia były szczere, to wielki przyjaciel Polski dostrzegł zależność istotną w świętowaniu niektórych uroczystości państwowo-narodowych. Nie był on jednym, dla którego święto Konstytucji 3. Maja było niemal kwintesencją polskości - idealnym połączeniem narodowych ideałów oraz znaczenia wiary katolickiej w życiu Polaków. Niemal identyczne wrażenie odnieść można czytając raporty polskich przedstawicieli za granicą, informujących swoich przełożonych o licznych uroczystościach narodowych, państwowych i religijnych obchodzonych przez Polskę. Święto majowe choć na chwilę miało „moc” łączenia narodowych sprzeczności i niekiedy było jedynym dniem w roku, kiedy można było pogodzić zwaśnionych Polaków. Przez wspólną ideę, którą była pamięć o Rzeczypospolitej Obojga Narodów i jej chwalebnej przeszłości.

Naturalnie obraz przynajmniej raz do roku pogodzonych Polaków daleki był od ideału - wszak nawet i w tak pojemnej formule poszczególni organizatorzy

inaczej rozkładali akcenty w swych przemówieniach i podkreślali te elementy ze święta majowego, które bardziej im pasowały do bieżącej sytuacji. Polscy konsulowie oraz ambasadorzy, zwłaszcza w Stanach Zjednoczonych Ameryki, w swoich licznych raportach do Ministerstwa Spraw Zagranicznych w Warszawie wielokrotnie podkreślali problem pracy z Polonią. Podziały polityczne i światopoglądowe, mnogość różnego rodzaju organizacji, liczne zatargi i kłótnie, różne nastawienie bardzo wpływowego duchowieństwa rzymskokatolickiego do poszczególnych rządów w Polsce powodowały, że niejednokrotnie trudno było organizować nawet podstawowe zadania dotyczące podtrzymywania tożsamości narodowej wśród polskich Amerykanów. Nawet w Wielkiej Brytanii, gdzie liczba Polaków nie przekraczała liczby pięciu tysięcy, konflikty między Towarzystwem Polskim w Londynie i Katolickim Stowarzyszeniem Polaków były prawdziwym utrapieniem dla polskiego ambasadora - Konstantego Skirmunta³. A obie organizacje urządzały własne obchody danych rocznic, na które zawsze zapraszano reprezentanta państwa polskiego, z prośbą o stosowane zagajenie uroczystości⁴.

Liczne zatargi między działaczami polonijnymi nie wykluczały szans na porozumienie. Raz po raz podejmowano wysiłki, by znaleźć wspólny mianownik. Święto majowe, ze względu na swoją uniwersalność, ale i zarazem wzniosłość doskonale się do tego nadawało.

Przykładowo, kiedy Chesterton świętował w Warszawie Polonia zgromadzona tego samego dnia w Utica, N.Y., przeżywała swoje święto. Jak podkreślano w sprawozdaniu „rzadko kiedy obchód odbywa się w takim skupieniu, porządku i nastroju sympatycznym, jak w ubiegłą niedzielę w Utica, N.Y.”. Wyraźnie zaznaczono, że sukces udało się połączyć dzięki połączeniu uroczystości religijnej i świeckiej. Najpierw uczczono Patronkę tego dnia, Matkę Bożą, sumą w kościele parafialnym pw. św. Trójcy, a potem w Domu Polskim urządzono odpowiedni obchód. Miejscowy proboszcz, ks. Michał Działuk nie tylko go zapowiedział, ale i - na prośbę miejscowych organizatorów - był przewodniczącym akademii. Jak donoszono:

Sala była przepełniona, gdzie młodzież przeważała, a ksiądz proboszcz znakomicie kierował programem. Zasada księdza proboszcza [była] następująca: *Nie za dużo słów, a więcej programu artystycznego*⁵.

Okazało się, że ks. Działuk był idealnym kandydatem do prowadzenia uroczystości. Prelegenci, wśród których był wicekonsul Edmund Kaleński, starali się przemawiać krótko i trzymać się głównej myśli przewodniej, tj. znaczenia historii w życiu współczesnej Polonii. Po przemowach nastąpiły występy chóru, instrumentalistów, deklamacje oraz pokazy tańców polskich. Całość zakończono przyjęciem, w którym udział wzięło wielu wybitnych przedstawicieli miejscowej Polonii, reprezentujących nie tylko różne zawody i profesje, ale i opcje polityczne⁶.

Tymczasem, gdy czyta się sprawozdania z innych uroczystości rocznicowych, nawet ze święta Odzyskania Niepodległości czy imienin marszałka Piłsudskiego i prezydenta Mościckiego, odnosi się niekiedy wrażenie, że traktowano je owszem jako ważne święta w kalendarzu polonijnym, niemniej jednak bez aż takiej uwagi⁷. Może wynikało to z faktu, że po 1926 r. główne urzędy w państwie polskim obsadzone były przez polityków sanacyjnych, stąd święta

państwowe w dużej mierze zostały zawłaszczone przez reprezentantów tej opcji politycznej. Wcale nie musiało się to podobać Polakom o innym światopoglądzie w kraju i poza jego granicami. Obchody majowe były „bezpieczne” - ich celebrowanie nie odnosiło się do wydarzeń, które pamiętałyby jakkolwiek z Polaków żyjących w dwudziestoleciu międzywojennym i który mógłby połączyć własne doświadczenie tego wydarzenia z jego obchodami. A tak było w wielu przypadkach, gdy urządzano obchody związane z najnowszą historią Polski. Czy to były inicjatywy poszczególnych towarzystw czy też przedstawiciele Polski zagranicą. Pamięć ta była też pamięcią chlubną. Bowiern święto majowe mogło być doskonałą okazją dla polskich dyplomatów do pokazania dumy z dziedzictwa historii - obchodzono wszak rocznicę uchwalenia drugiej na świecie nowoczesnej konstytucji. Była to okazja do podkreślenia faktu, że Polska, mimo różnych problemów, należała do kultury Zachodu i aktywnie ją współtworzyła. Nie zawsze jednak wszystkie uroczystości wypadały tak okazałe jak planowano. Przykładowo 3 V 1938 r. obchody w ambasadzie RP przy Kwirynale, mimo licznych gości, w tym książąt Kościoła, musiały zostać skrócone, z powodu wizyty Adolfa Hitlera w Rzymie. Ambasador Alfred Wysocki wspominał, że obecność Führera ponadto poważnie utrudniła mu organizację całego przedsięwzięcia⁸.

Naturalnie nie można twierdzić, że konflikty o pamięć, widoczne podczas obchodów licznych świąt organizowanych przez Polaków w dwudziestoleciu międzywojennym, każdorazowo kończyły się „zawieszeniem broni” podczas uroczystości majowych. Temat ten wymaga jeszcze pogłębionych studiów, by hipotezę tę udowodnić. Na pewno jednak świętowanie Majowej Jutrzenki było jednym z niewielu okazji, która miała szansę zjednoczyć Polaków, rozproszonych politycznie i światopoglądowo nie tylko w kraju, ale i zagranicą. Rocznicą ta, odnosząca się bowiem do wzniesłego wydarzenia z dość dalekiej przeszłości, poprzez swoją uniwersalność była momentem do odczuwania narodowej dumy - chwilą, w której złączyły się tradycje, wiara i nowoczesność rozwiązań ustrojowych.

[1] „Czas” R. 79: 1927, nr 104 z 8 V, s. 3.

[2] Na temat Chestertona i jego związków z Polską zob. m.in. R. Dyboski, *Chesterton jako przyjaciel Polski. Ze wspomnień osobistych*, „Kurier Poznański” R. 21: 1926, nr 338 z 26 VII, s. 23; nr 340 z 27 VII, s. 2; I. Boyd, *Chesterton and Poland. The Myth and the Reality*, *ibidem*, 1978/1979, *The Chesterton Review*, Vol. 5, No. 1, pp. 3032; A. Styczyńska, *Chesterton Gilbert Keith*, w: *Słownik badaczy literatury polskiej*, red. J. Starnawski, Łódź 1998, t. 2, s. 7378; eadem, *Chesterton publicysta i przyjaciel Polski, Sprawozdania Łódzkiego Towarzystwa Naukowego* 1997, t. 51, s. 209223. Zob. też m.in.: G. K. Chesterton, *Przedmowa*, w: K. Sarolea, *Listy o Polsce, poprzedzone listem kardynała Merciera oraz przedmowami G. K. Chestertona i Autora*, Warszawa [et al.] 1923.

[3] Zob. szerzej: K. Tarka, *Polonia w Wielkiej Brytanii 1918/1939*, Toruń 2005; M. Nowak-Kiełbikowa, *Z dziejów Polonii angielskiej w dwudziestoleciu międzywojennym (1919-1939)*, „Kwartalnik Historyczny” R. 83: 1976, nr 11, s. 4151.

[4] AAN, zesp. 503 *Ambasada RP w Londynie*, sygn. 1209, k. 54, 91e, 147, 165166.

[5] *Archiwum Akt Nowych w Warszawie*, zesp. 490 *Ambasada RP w Waszyngtonie*, sygn. 957 *Raporty konsulów*, k. 104.

[6] *Ibidem*.

[7] Zob. m.in. *ibidem*, sygn. 958959, 988, 1025, 11401141, 11501151.

[8] A. Wysocki, *Tajemnice dyplomatycznego sejfów*, Warszawa 1979, wyd. 2, s. 770771.

In memoria

» Janina Katelbach / Nina Polan (1927 - 2014)

16 lutego, 2014 r. zmarła w Nowym Jorku Janina Katelbach, znana jako Nina Polan, propagatorka polskiego teatru w Stanach Zjednoczonych. Urodziła się 30 listopada 1927 r. w Berlinie. Jej ojciec Tadeusz Katelbach był senatorem II Rzeczypospolitej. Lata dzieciństwa spędziła w Polsce i na Litwie. W wyniku II wojny światowej znalazła się w Londynie, gdzie ukończyła Królewską Akademię Sztuki Dramatycznej. Jej kariera artystyczna objęła teatr i film w Londynie, Hiszpanii, Stanach Zjednoczonych i Polsce. Od 1954 r. mieszkała w USA, gdzie w latach 70-tych na stałe związała się z Polskim Instytutem Teatralnym, którego była dyrektorem. Wystawiała potrzebne Polonii przedstawienia teatralne oparte na polskiej literaturze.

Była zaangażowanym członkiem Instytutu Piłsudskiego w Ameryce, gdzie zdeponowała zbiory swojego ojca, uczestniczyła w obchodach polskich świąt narodowych, wspierała radą i pomocą. Zawsze uśmiechnięta, życzliwa ludziom, dbająca o sprawy polskie w USA.

» Prof. Zbigniew Wójcik (1922 - 2014)

Profesor dr habilitowany Zbigniew Wójcik, honorowy członek Instytutu Piłsudskiego w Ameryce zmarł w dniu 22 marca 2014 r., przeżywszy 92 lata. Został pochowany na warszawskim cmentarzu Powązkowskim w dniu 28 marca 2014 r.

Polski historyk, znawca nowożytnej historii Polski XVII wieku, zwłaszcza stosunków polsko-ruskich w okresie wojen kozackich, specjalizował się też w polityce zagranicznej okresu dwudziestolecia międzywojennego oraz dziejach Rosji w nowożytności.

W latach 1948-1961 pracował w państwowej służbie archiwalnej, a od 1959 r. w Instytucie Historii PAN. W latach 80-tych współorganizował Duszpasterstwo Legionistów i POW-iaków, a w 1989 był współtwórcą Związku Piłsudczyków, w którym od 2001 r. był członkiem Rady Programowej. Współpracował z Instytutem Piłsudskiego w Ameryce. Był bliskim przyjacielem prof. Wacława Jędrzejewicza, współtwórcy Instytutu.

Autor licznych publikacji historycznych, głównie z zakresu historii Polski w XVII w. - zwłaszcza jej polityki międzynarodowej oraz stosunków polsko-kozackich. Jego *Jan Sobieski* był pierwszą polską syntezą naukową obejmującą cały okres panowania króla Jana III. Za książkę tę otrzymał nagrodę Fundacji Jurzykowskiego. Autor syntezy dziejów powszechnych w XVI i XVII w., do dziś wznawianej i stanowiącej jeden z podstawowych podręczników akademickich. Napisał też jeden tom *Historii Rosji*. Uczestnik wielu międzynarodowych konferencji naukowych.

Członek Polskiej Akademii Nauk i Towarzystwa Naukowego Polskiego. Był odznaczony Krzyżem Komandorskim Orderu Odrodzenie Polski (1993).

In memoria

» Ewa Gierat (1922 - 2014)

Ewa Karpińska-Gierat zmarła 10 maja 2014 r. w Bethlehem. Urodziła się 2 stycznia 1922 r. w Warszawie, którą opuściła w 1940 roku. W 1944 r. ukończyła University of Glasgow w Szkocji, a w 1967 r. School of Social Work at Columbia University w Nowym Jorku.

Po przyjeździe w 1951 r. wraz z mężem Stanisławem Gieratem do Nowego Jorku, natychmiast włączyła się w organizację harcerstwa w USA, jako delegatka Głównej Kwatery Harcererek z Londynu. Rok później została wybrana Komendantką Chorągwi Harcererek Stany Zjednoczone. Jej dom w Bethlehem, CT stał się ośrodkiem polskiej działalności. Przez kilkadziesiąt lat był miejscem spotkań polskich weteranów, przyjaciół, organizacji wspierających *Solidarność* i oczywiście harcerzy, dla których Ewa Gierat poświęciła prawie całe swoje życie. Była znana Polakom rozsiąnym na wszystkich kontynentach. Brała czynny udział w pracach organizacji takich jak: Stowarzyszenie Polskich Kombatantów i Kongresu Polonii Amerykańskiej w Connecticut. Wydawała harcerski kwartalnik *Znicz* oraz *Wiadomości Harcerskie*. Jest także autorką książek: *Powojenna historia harcerstwa polskiego w Stanach Zjednoczonych* oraz *Korzenie i owoce*.

Na emeryturze zajmowała się usprawnieniem komunikacji pomiędzy harcerzami oraz zachowaniem historii i archiwów ruchu harcerskiego. W 2000 otrzymała Złoty Krzyż Zasługi za zasługi dla ZHP.

Ewa Gierat była długoletnim członkiem Instytutu Piłsudskiego w Ameryce. Przekazała do Instytutu i do Stowarzyszenia Polskich Kombatantów cenne archiwum swojego męża Stanisława Gierata.

» Jan Milun (1938 - 2014)

Członek i wielki przyjaciel Instytutu. Urodzony na Wileńszczyźnie, muzyk i śpiewak operowy, od 1971 r. mieszkał w USA. Organizator i kierownik artystyczny setek koncertów popularizujących muzykę i wykonawców polskich.

Wielkim wydarzeniem artystycznym Bostonu był zorganizowany przez J. Miluna w 1982 r. koncert w rocznicę wprowadzenia stanu wojennego, z którego dochód przeznaczono na pomoc Polakom. W X rocznicę Pontyfikatu Jana Pawła II zorganizował koncert w Nowym Jorku i Bostonie, w XV rocznicę w Wilnie, a w 1998 r. uczcił XX rocznicę papieskiego pontyfikatu wielkim międzynarodowym koncertem w dolnośląskim Brzegu. W 2001 roku w Bostonie uczczono wielkim koncertem setną rocznicę urodzin Prymasa Tysiąclecia. W 2004 r. zorganizował wielki Koncert w Bostonie na 25-lecie przyjazdu Papieża Jana Pawła II do Stanów Zjednoczonych, a w 2005 r. wielki koncert w Kaliningradzie w rocznicę ob-

» Jan Milun i Nina Polan śpiewają kolędy podczas Gwiazdki w Instytucie

chodów 750-lecia miasta, honorując tym koncertem pamięć Jana Pawła II i 27 rocznicę Jego pontyfikatu (pierwszy koncert w Rosji ku czci Papieża).

W 1996 r. odznaczony przez ministra kultury i sztuki RP - Kazimierza Dejmka odznaką honorową - *Zasłużony dla Kultury Polskiej*. Jako jedyny Polak otrzymał medal George'a Washingtona przyznany przez Amerykańską Fundację Wolności.

» Roman Kabara (1937 - 2014)

Roman Kabara zmarł 26 kwietnia 2014 r w wieku 77 lat. Pozostawił żonę Encarnitę i brata Mariana. Był współwłaścicielem znanych polskich delikatesów *Bratek Deli*. Szczodrze wspierał Zakon Cystersów w Wąchocku w Polsce. Był dożywotnim członkiem Instytutu Piłsudskiego i jego hojnym donatorem.

BULLETIN

2013 – 2014

English Summary

Dear Members, Friends and Supporters of the Institute

For over 70 years Jozef Pilsudski Institute of America, an independent archival research institution, has served Poles and Polonia, particularly scientists, students, writers, and filmmakers from around the world. The Institute with its valuable collections is one of key institutions protecting the national heritage outside Poland's borders, as reflected in the distinguished title of "Custodian of National Remembrance" awarded by the Institute of National Remembrance. In its activities, the Institute has always represented the independent Polish historiography, guarding independence and scientific integrity. It is a unique and distinguished cultural research and independent organization whose contribution to the development of Polish historical science cannot be overstated.

"Today, even though so much has changed in the world, the Institute's role, as the path to knowledge and truth that has no end, remains unchanged" - Colonel Ryszard Kuklinski said of the Institute.

Unfortunately, as many other Polish-American organizations, the Institute finds itself in a difficult situation. The building in Manhattan, which for 20 years served as the Institute's headquarters has been sold by the owner - the Polish National Alliance. Organizing a new permanent home and moving there is associated with huge costs. We would like to have the new location adapted to our needs. The Institute's finances depend on donations and membership fees. In this situation, we find it necessary to appeal to people of good will for help.

We launched a new project, the Campaign for the Future, to ensure the Institute's stability. Please join us and support this extremely urgent and important initiative, which will enable the Institute to establish itself on the new premises and secure the continuation of its mission to preserve the archives. Documents on fragile paper will soon crumble to dust if they are not transferred to electronic media. The pioneering program of digitization of archival collections conducted by the Institute allows for the preservation and sharing of valuable resources at the same time. We trust that you will respond to our appeal.

al. We will also be grateful for the dissemination of this appeal among individuals and institutions that wish to help.

Everyone can support the Campaign for the Future with donations or by supplying names of potential sponsors, corporations or foundations involved in the granting of financial assistance.

The names of donors will be listed on a special commemorative plaque on the Institute's new premises and posted on our website <http://www.pilsudski.org>

Dr. Magda Kapuścińska
President

Acknowledgements

The Board and the Executive Committee of the Piłsudski Institute particularly wish to thank:

- » **The Ministry of the Foreign Affairs (MSZ) through the Polish Consulate General** in New York for grants in 2013 and 2014 for funding the digitization project and for the grant coordinated through the “Wspólnota Polska” Association, for partly covering the Institute's maintenance costs in 2014. The grants were awarded by Poland's Ministry of Foreign Affairs, in an open competition for performing the task of “Cooperation with the Polish Community and Poles abroad”.
- » **The Ministry of Culture and National Heritage and the Head Office of the State Archives** (coordinator of grant) for funding a fellowship for archivists and a librarian.
- » **The Head Office of State Archives and National Library** for a fruitful cooperation and substantial assistance in modernization and cataloging of the Institute's collections.
- » **The Head Office of State Archives** for sending packing containers
- » **Polish-Slavic Federal Credit Union** for financial support of the digitization program
- » **Institute of National Remembrance** for financing internships for its twelve employees, who digitized Institute's archive documents.
- » **Institute of National Remembrance and the Ministry of Culture and National Heritage** for new books regularly sent to the Institute.
- » **Firms: Adamba Imports, Syrena Bakery, the Hudson Bread, and „Kiszka” Delicatessen** for participation in organizing receptions at the Institute's events.
- » Thanks to the public media: **Nowy Dziennik, Kurier Plus, Super Express, Gwiazda Polarna, Polish Radio NYU and Radio Rampa** for broadcasting information on the Piłsudski Institute's activities and events.

We extend our sincere thanks to all donors, members, and volunteers. With your help and commitment, the Institute functions and thrives.

Membership, donations and Campaign for the Future

We appeal to all those interested in history, archives and related activities to join the ranks of members of the Pilsudski Institute, through the Internet on our website or in person at the office. A membership declaration form is attached on the last page of the bulletin. Members and supporters receive the annual bulletin, monthly electronic newsletters and invitations to all meetings and events. All members of the Institute are listed in the annual bulletin, and corporate members with their company logo are placed on our website.

We invite you to join the ranks of the Legion of Honor. Members of the Legion of Honor of the Pilsudski Institute are one time donors of \$5000, or over three consecutive years. Candidates for membership in of the Legion of Honor must be approved by the Institute's Board of Directors. A plaque with the names of the "Legionnaires" will be placed on the honor board at the Pilsudski Institute.

Our new initiative the "**Campaign for the Future**" will ensure that the Institute's programs thrive for years to come. In order to accomplish this goal, the Institute seeks to expand its network and introduce our programs/services to new individuals, companies, and foundations.

The Role You Can Play:

- » You can help the "**Campaign for the Future**" by either making a financial donation or by making an introduction to a donor, corporation or foundation which may be interested in supporting the organization. A dedicated "Campaign for the Future" hub online will be install soon.
- » Hosting a "**campaign briefing**" at your office or in your home for a group of 10 or more interested individuals. If you are willing to assist in this way, please be aware that the Institute will send a representative to give a briefing on the Institute and why our Campaign is relevant.
- » Consider volunteering for "Campaign for the Future" by joining the "**Campaign Steering Committee**". Committee members volunteer to support the Development Team's objectives; members assist with mailings, introductions to potential supporters and assist in promoting the Campaign within their own network environment.

The Institute is a non-profit organization and therefore membership dues and donations are tax deductible. Please make your check or money order payable to The Pilsudski Institute of America or make a gift online. If you have any questions about the campaign please contact the Institute by telephone or email.

The Institute is a non-profit organization and therefore membership dues and donations are tax deductible. Please make your check or money order payable to The Pilsudski Institute of America or make a gift online. If you have any questions about the campaign please contact the Institute by telephone or email.

Volunteers

The Institute is mainly based on volunteer work. Only the Executive Director (full time) and assistant to the President (part time) are salaried. All other members of the Board and the Executive Committee of the Institute work “pro bono”. We have presently 31 volunteers. The volunteers are helping with several activities,; principally with the digitization and with the organization of archival collections. Volunteers also assist in work related to the Pilsudski Institute’s events such as Annual Awards Gala, symposia and other. Several volunteers are Polish students studying at American colleges. We still need more volunteers. Work is usually in-house, but more could be done via the Internet. You do not need to have the expertise to become a volunteer, because we conduct on-site training in various activities such as data input into the computer, digitization, work with archival documents, library collections and in the office. We invite everyone to participate in our activities. Interested in participating in the activities of the Institute? Please contact us.

**We are grateful to all volunteers for their work
for the Pilsudski Institute!**

Group of Young Time for us

A group of young people at the Pilsudski Institute organizes meetings, whose main objective is to promote history and culture of Poland among young Americans of Polish heritage.

The group *Time for us* organized two trips to places associated with the Poles. The first to West Point, the second focused on places connected with Polish history around Manhattan. This included a visit to the Pilsudski Institute of America, where Dr. Iwona Korga spoke about its history and activities. Another point of interest was the church of St. Stanislaus Martyr on 7th street, where the parish priest, Father Tadeusz, presented the history of this Polish church in Manhattan. The tour ended at the monument of King Jagiello located in Central Park.

The youth group organized a meeting *We remember!* dedicated to the so called „*unbroken*” soldiers murdered after WWII by the communist regime. The program was devoted to life histories of individual soldiers and included contemporary poetry and songs.

Another meeting served to promote *Relic*, the first novel by Peter Puchalski, a member of the group.

Traditionally, as every year, we held a meeting called *History does not have to be boring*. The main point was the game - *Queue* - a popular board game, published by the Institute of National Remembrance.

We invite all the young people who would like to join us. Please contact us at tmtu@pilsudski.org.

The archives and the library

Every year, we welcome archivists from the Polish State Archives and professional librarians from the National Library who do their internship at the Institute. Interns work on modernizing and cataloging our library and archives. During the reporting time we hosted one archivist from the Polish State Archives and one librarian from the National Library. The archivist Bartosz Nowożycki is working on the archive of the Polish Veterans' Association. The librarian Urszula Stasiak and Joanna Podurgiel worked for 2 months on the organization and cataloging of rare books and films. The living costs of the archivist and the librarian were paid by the Ministry of Culture and National Heritage of Poland.

Polish American Library

The general catalog of Polish American Libraries, initiated by the Pilsudski Institute, includes: the library of Jozef Pilsudski Institute of America, the Alfred Jurzykowski library, the Polish Institute of Arts & Science in America library, and the Joseph A. Marjanczyk library of the Polish Cultural Foundation. Some 36,000 volumes have been already catalogued. Librarians continue to work on catalogs of all three libraries. Most of the books at the Pilsudski Institute, some 21 thousand items, have been already electronically catalogued.

Digitization

The Institute continues its program of digitization of archival materials launched in 2008. We worked mainly on a large collection "Adjutancy of the Supreme Commander". In collaboration with Institute of National Remembrance we also worked on other archives of special interest. The results will be gradually added to our website Archives Online.

The Institute possesses a large number of maps, especially military maps from various military campaigns. Our volunteer Włodzimierz Szlahusek designed and constructed a special table for scanning maps, with savings for the Institute to the tune of some \$ 200,000. After scanning and digital processing the maps will be available on our website Online Archives complete entirely with detail zoom capability.

Our Board member Agnieszka Brissey, is in charge of the online group of volunteers who regularly supply the data for the Silesian Insurgents project. To date she entered 43,000 records that will soon appear on our website "Silesian Uprisings", along with the original documents.

Queries

Scientific queries are performed not only for Polish students and academics, but also for scholars of other nationalities. During the reporting period over 50 scientific queries were conducted. The Jozef Pilsudski archive and materials related to the Marshal's Legions were of most interest. The collection related to the Silesian Uprisings was often consulted in searches for family members. Queries were also related to the collection dedicated to the Polish refugees in Germany, in particular, of materials relating to the prisoner-of-war camps, Oflag VII-A in Murnau. Many queries focused on individuals.

Wikipedia

Wikipedia is now one of the most used sources of information of an encyclopedic nature. The Institute initiated a collaboration with Wikipedia, which has a dual purpose. The Institute as an organization type GLAM (in English - Galleries, Libraries, Archives and Museums) has priceless cultural resources and in collaboration with Wikipedia helps make them available. Secondly, the increasing presence of the Institute in Wikipedia contributes to the popularization of the Institute itself, its resources and achievements.

Piotr Puchalski our, Wikipedian Resident (until July 2014) helped create or add some 40 articles about the Institute, its founders and activists, and other related institutions. His work is carried on by two new volunteers. As one of the first Polish GLAM institutions, we have a partnership with Wikimedia Commons. The Institute provides to the Commons many digitized documents which are in the public domain. These documents are used as a source or illustrations in Wikipedia articles.

Important events

» The Institute's 70th Anniversary

On October 11 we celebrated the Institute's 70th anniversary at the Polish Consulate General in New York. Some 200 people attended this event.

The ceremony was hosted by the journalist Anna Tarnawska. Consul Mateusz Staśiek welcomed the public on behalf of the Consul General, thanked the Institute for its current activities and wished us further success. The president of the Institute, Dr. Magda Kapuścińska warmly expressed her satisfaction and pleasure that so many friends and supporters honored this important ceremony. Dr. Janusz Romanski of the Polish People's University in Philadelphia presented dr. Kapuscinska with a certificate of appreciation for the Institute, and a representative of the Polish-Slavic Federal Credit Union, Mrs. Elżbieta Baumgartner in her speech expressed her appreciation for the Institute's activities

on behalf of the Polish community and promised further financial support for this work.

Dr. Iwona Korga gave a talk on: “70 years of the Pilsudski Institute of America”, warmly acknowledged with an ovation. This was followed with a film made pro-bono by a prominent Polish director Tomasz Magierski. The film includes commentaries by members of the Institute, as well as the Consul General Ewa Juńczyk - Ziomecka and prof. Timothy Snyder from Yale University.

The event concluded with a performance by the well-known pianist Magdalena Baczewska. The concert was enthusiastically applauded. Finally president Magda Kapuścińska thanked the Consulate General for the financial support and assistance in organizing the event, and the guests for their presence. Refreshments were offered by generous sponsorship of: Adamba Imports International Inc., Hudson Bread, Bratek Deli and Syrena Bakery and delicious salads and snacks prepared by the Institute’s staff, volunteers and interns.

» Symposium *Polonian New York*

On October 12 the celebration continued at the Institute, with a Symposium “Polonian New York”, organized by the director, Dr. Iwona Korga and assembled a large audience of people interested in history and in the Institute. The first part, *Pilsudski Followers in NYC* included three interesting lectures: by prof. Dr. Anna Jaroszynska-Kirchmann from the Eastern Connecticut State University: *The formation of the war and post-war Polish diaspora in the world, in the U.S. and in New York*; by prof. Mariusz Wołos from Pedagogical University of Krakow: *Immigration woes of the first lancer of the Second Polish Republic. General Boleslaw Wieniawa-Długoszowski in the United States in the years 1940-1942*, and by Krzysztof Langowski from the Institute of National Remembrance: *The origins and activities of the Pilsudski Institute of America*.

In the second part of the symposium conducted in English, Polish-American students from around New York presented their work on issues related to the Polish history and culture. This panel featured: Luiza Newlin-Lukowicz (NYU), Piotr Puchalski (NYU) and Agnieszka Petla (City College, CUNY).

The presence of a large public participating in the jubilee celebrations of the Institute underscores its role as a prominent and respected Polish organization in New York, with significant public support that allows us to continue our work and look with confidence to the future.

» Celebrations of dual anniversaries of the birth and death of prof. Waclaw Jędrzejewicz

On November 22, at the Consulate General in New York City, we commemorated the 120th anniversary of the birth and 20th anniversary of the death of prof. Waclaw Jędrzejewicz, co-founder of the Institute.

On that occasion the Institute’s, President, Dr. Magda Kapuścińska, was decorated with the Officer’s Cross of the Order of Merit of the Republic of Poland. The awarding was performed by the Consul General Ewa Juńczyk - Ziomecka.

It was an evening of reminiscences by Professor Jędrzejewicz's co-workers and colleagues. In her presentation illustrated with photographs, Dr. Kapuścińska spoke of the history lectures given by the Professor for young Polish political exiles during the Solidarity and martial law period. She recalled the lunches shared with him at the Institute, the conversations, and his happily celebrated birthdays. The emotion and gratitude for his leadership and participation in the patriotic upbringing of young people was palpable in her description.

Jerzy Świątkowski gave his recollection of his first meeting with Professor Jędrzejewicz and his participation in preparing the academy led by Waclaw Jędrzejewicz on the occasion of the 50th anniversary of Joseph Pilsudski's death. Świątkowski was in charge of the artistic decoration. On that occasion, the Institute announced a competition for the Marshal's portrait. Świątkowski proudly remembered that he had won the second prize. The first prize went to the well-known artist Rafal Olbinski. On the Professor's 90th birthday, Świątkowski made his portrait, and exhibited it at the anniversary ceremony at the Consulate.

Dr. Czeslaw Karkowski spoke about his work at the Institute where he served as the Executive Director from 1986 to 1988. He also referred to the books written by Professor Jędrzejewicz, his research work, and his relationship with people.

Guests were treated to a home movie taken during the Professor's hundredth birthday celebrations in 1993, organized at his daughter's home in Cheshire, CT.

Dr Iwona Korga presented the book *"The Role of Jozef Pilsudski in the reconstruction and strengthening of the Polish state"*, published jointly by the Institute of National Remembrance and the Pilsudski Institute in June 2013, a collection of lectures delivered by Professor Jędrzejewicz in 1981-82 for young political exiles during the period of the "Solidarity" movement and martial law in Poland.

» Pilsudski Institute 2014 Awards Gala

Józef Piłsudski Institute of America held an annual awards gala under the auspices of the Minister of Culture and National Heritage. Medals were awarded for outstanding achievements in the fields of history, literature, art and science and for achievements in the field of business and politics related to the Polish community. The ceremony took place on June 6, 2014 at the Consulate General of Poland in New York and was attended by more than 200 people, among them general consul Ewa Juńczyk Ziomecka, the Polish member of parliament Jan Dziedziczak, deputy director of the Institute of National Remembrance Andrzej Pieczunko, a representative of the Polish Embassy in Washington Dr. Slawomir Zagorski and his wife, and representatives of several Polish organizations and public media. Congratulatory letters were sent by congresswoman Joanna Fabisiak, president of the Institute of National Remembrance Institute Łukasz Kamiński and director of the Polish National Library Tomasz Makowski. The awards ceremony was hosted by the Polish journalist, Anna Tarnawska

The following persons received medals:

- » **Dr. John Czekajewski** - scientist, entrepreneur and writer received the *Jozef Pilsudski Achievement and Leadership Award*. He is specialist in the field of biomedical scientific instruments and author of several publications in defense of the good name of Polish people.
- » **Prof. dr hab. Krzysztof Szwagrzyk** - historian, researcher of the Communist terror apparatus, plenipotentiary of the president of the Institute of National Remembrance for the exploration of unknown burial places of victims of communist terror from 1944 to 1956. He directs research activities and exhumation of the remains of “unbroken” soldiers. He received the *Waclaw Jędrzejewicz History Medal*.
- » **Tadeusz Pluzanski** - journalist, writer and political commentator. He specializes in post-war history. He is the president of “Łączka Foundation”, whose mission is to care for the headquarters of “Łączka” on the Powązki Cemetery in Warsaw and to offer support to the families of the “unbroken” soldiers murdered by the communist regime after WWII. The *Joseph Conrad Literature Medal* was awarded to Tadeusz Płuzański in recognition of his tireless investigative reporting into the as yet undiscovered communist crimes in Poland, which he recorded in his books “Beasts”, “Beasts 2” and “Executioners. Crimes without punishment.”
- » **Prof. Tadeusz Massalski** former head of the Material Science, Engineering, and Physics at Carnegie Mellon University and former director of Mellon Institute, a specialist in the field of metallurgy was awarded the *Marie Skłodowska-Curie Science Medal*.
- » **Janusz Skowron**, artist and social activist, was awarded the *Ignacy Paderewski Art and Music Medal*, for his work in painting, graphics, drawing and photography. For many years, his work selflessly supports charity auctions in New York and Poland. He actively participates in the life of New York Polonia. He is currently director of the Health Club Amber uniting Polish seniors.

The awardees responded with warm thanks and some fascinating reflections and comments. After the official ceremony, the pianist Magdalena Baczevska performed a piano recital. The public rewarded her performance with warm applause.

Magda Kapuścińska thanked the government institutions for supporting the activities of the Institute. She reminded the public about the Institute’s current difficult situation related to necessity to move from the present premises over the next few months, and appealed to the audience for financial support for this purpose.

Participation in conferences

» The annual conference of the Metropolitan New York Library Council (METRO).

The annual conference of the Metropolitan New York Library Council (METRO) was held on January 15, 2014 in New York Baruch College (CUNY). The conference brought together more than two hundred representatives of libraries, archives, universities and other institutions in New York City and surrounding areas. Participants were offered a choice of 25 presentations and lectures on various aspects of work, opportunities and achievements within the wider library community. Dr. Marek Zielinski and Dr. Iwona Korg presented a paper entitled *Digitization of Polish History 1918-1923*.

» XIII Congress of Polonia Teachers and of Parental Committees

On May 23-26 in Jersey City a Congress of Teachers was organized by the Polish Supplementary School Council in New York. The Congress was attended by 360 teachers from the Polish community in the United States and Canada, representatives of the Polish Government, non-governmental organizations, university lecturers and activists of Polonia. Dr. Iwona Korga in her presentation *The great historical anniversaries in 2014 and their use in the teaching of history*, spoke of 100th - anniversary of the independence act, the 75th anniversary of the outbreak of World War II and the 25th anniversary of the free elections of June 4 1989, referring to the archival collections of the Institute and online portals, where interesting and pertinent information for Polonia teachers and students can be found.

» Wikiconference

Dr. Marek Zielinski took part in the conference Wikiconference USA 2014, which was held in Manhattan on May 30 - June 1, 2014. Multiple sessions were dedicated to the education of using Wikipedia, copyright and censorship in the world, and above all, cooperation among the Wikipedia libraries, museums and archives (GLAM institutions). In a panel session on *The Role of Wikipedia in four types of libraries*, Marek Zielinski described the experiences of the Institute in its partnership with Wikipedia.

» Fifth World Congress on Polish Studies

The annual congress of the Polish Institute of Art and Science in America was held on June 20-23 at the University of Warsaw in Poland. It was attended by over two hundred scholars and researchers from a dozen countries around the world, with a large representation from the U.S. and Canada. The congress was devoted to a review of research on the history of Poland. Dr. Iwona Korga gave a presentation *the Representations of Poland and Polonia at the 1939 World's Fair in New York City* in a panel sponsored by the Polish American Historical Association. The conference included a walking tour of Warsaw, a banquet and the opportunity of exchanges on the sidelines, always helpful for establishing good contacts.

LISTA CZŁONKÓW INSTYTUTU

Honorowi członkowie Instytutu

Zbigniew Brzezinski, DC
Henryk Bulhak, Poland
Norman Davies, UK
Jadwiga Jaraczewska, Poland
The Honorable Barbara A. Mikulski, DC

Wieslaw Ochman, Poland
Jan Olszewski, Poland
Barbara Piasecka Johnson, NJ
Frank Spula, IL
Zbigniew Wojcik, Poland

Legion honorowy

Andrzej J. Beck, CT
Piotr Chomczynski, OH
Danuta & Andrzej Cisek, Poland
Magda Kapuscinska, NY
Stanislaw A. Milewski, CT

Edward Pinkowski, FL
Izabela Roman, IL
Zdzisław Starostecki, FL
Leszek J. Wolfram, CA

Członkowie dożywotni

Polish Youth Association of New York, NY
Eugene Bak, OH
Adam & Ava Bak, NY
George S. Bobinski, NY
Christopher Boreyko, CT
Zbigniew Chrzanowski, NY
John Conrad, FL
Zbigniew Darzynkiewicz, NY
Leo Dulacki, AZ
Romuald Dymski, NY
Andrew Forest, FL
Adam M. Golas, CT
Stanislaw W. Grebski, NY
Franciszek S. Herzog, CT
Andrzej Jasiński, IL
Kathy Jedrzejewicz, TX
Tomasz Jedrzejewicz, TX
Alojzy Kondracki, FL
Elizabeth Kondracki, FL
Stanislaw Kut, NJ
Frank Milewski, NY

London Morawski, MI
William J. Nareski, CT
Tytus Nobis, NY
Chester M. Nowak, MA
Halina Pawłowicz, FL
Tadeusz A. Pawłowicz, FL
Michał A. Peszke, RI
Anton Pliska, IL
Janusz Pogorzelski, NJ
Irene S. Prime, NY
Jack Radgowski, NY
Maria & Kazimierz Rasiej, NJ
Andrzej T. Romer, Belgium
John F. Skibiski, MA
Henryk Sokolowski, Ontario
Malina Stadnik, NY
Zygmunt Staszewski, President, NY
Eugene J. Trela, OH
Zofia J. Werchun, IL
Wallace Zielinski, PA

Członkowie wspierający

Ewa & Stanislaw Babiarz, NY
George M. Blaszczynski, MA
Stanislaw R. Burzynski, TX
Stanislaw Chowaniec, NY
Anna M. Cienciala, KS
Anna Czekał-Farber, CT
Kazimierz Dadak, VA
Frederick Dammont, NJ
Edward Drozd, NJ
Julia Ennis, PA
Frances Gates, NY
Rafał Gawłowski, NY
Joseph E. Gore, NJ
Tomek Grajewski, CT
Jack J. Hawiger, TN
Bronislaw Idasiak, NJ
Tomasz Jaworski, MD
Daniel E. Josephs, IL
Zbigniew Kantorosinski, DC
Barbara Kepka, NJ
Beata Klar-Jakubowski, NY
Paweł & Monika Kohutnicki, NY
Kinga Komorowski, NY
Halina Koralewski, NY
Andrzej Korbonski, CA
Krzysztof Korga, NY
Marian Krzyzowski, MI
Alan Kubarek, PA
Piotr Kumelowski, NY
John Micgiel, CT
Regina Misztela, NJ

Bożena Nowicka McLees, IL
Jan & Stanislaw Olender, IL
Walter Orłowski, NY
Stanislaw Pelc, NY
Zofia Pelc, NY
Andrzej Pelc, NY
Karol Pilarczyk, MA
Krystyna Piorkowska, NY
Walter Piskorski, NH
Jerzy Prus, NJ
Krzysztof Rostek, NY
Sławomir & Małgorzata Rubinsztajn, NY
Stanislaw Rys, NY
Barbara W. Rządca, MI
Stanislaw Skorwaczewski, MN
Małgorzata & Witold Sławiński, Poland
Stanislaw Sliwowski, NJ
Felix Smigiel, IN
Gregory Stanclik, MD
Peter Swiecicki, Poland
Maria Tekla Toczek, CA
Czesław Weiss, NY
Szczepan Wesoly, Italy
Frank Wilczek, MA
Maria Witelska, NY
Wanda Wolinska, NY
Aldona Wos, M.D., NC
Bogusław Woycieszyk, OH
Walter Zachariasiewicz, MD
Wiktor Zajkiewicz, Poland
Marek Zieliński, NY

Członkowie zwyczajni

Walter Abramski, NJ
Jan T. Archacki, NY
Barbara & Wojciech Ardelt, NY
Frank Austin, NY
Marek Axentowicz, Poland
Irena Balawajder, NY
Geraldine Balut Coleman, IL
Zdzisław Baran, NJ
Thaddeus C. Baranski, NY
Władysław Baranski, Poland
John Beatty, NY
George Bellak, NY
Ann W. Berghammer, IL
Waldemar Berłowski, Poland
Paul Best, CT
Jan Bialasiewicz, CO
Leon Bialkowski, AZ
Louis Bielakowski, IL
Mary Bielski, NY
Henry S. Bieniecki, AZ
Andrzej Bienkowski, NJ
Justine Bienkowski, NJ
Zbigniew K. Binienda, AR
Jerome Biranowski, NY
Mieczysław Biskupski, CT
Richard A. Blake, NY
Jason Borowski, NY
Stanley P. Bosse, PA
Wanda Brodzka, NY
Richard Brzozowski, NY
Daniel Buczek, NY
Beata Buhl-Tatka, NY
Romuald Bulas, NJ
Frank W. Bulsiewicz, S.C.
Alice-Catherine Carls, TN
John Cetnarowski-Cetner, NY
Richard S. Chabior, MA
Bogdan Charlam, CT
Wiesława A. Chlus, CT
Marek J. Chodakiewicz, DC
Charles Chotkowski, CT
Piotr Chrobok, NY
Anton Chroscielewski, NY
Jadwiga Chrusciel, NY
Henry Cierpikowski, CT
Maria Ciesłowska, NY
Krzysztof Cios, VA
Andrew Ciszek, FL
Marek Cypryk, Poland
Dariusz Czarkowski, NY
Stanley Czerwinski, NY
John D. Czop, NJ
Janina Dabrowska, NY
Helen S. Devlin, NY
Charles Jan Di Mascola, MA
Felicja Dobroszycka, NY
Sławomir Dobrzanski, KS
Grażyna Drabik, NY
Iwona Drag Korga, NY
Frederick J. Dzialo, MA
Zofia E. Dziewanowska, CA
David J. Dziuba, IL
Janusz Dziurzynski, CT
Franciszka Dzumaga, NY
Jerzy Einhorn, PA
Mary Louise Ellena-Wygonik, PA
Richard Federowicz, PA
Genevieve B. Fellers, OH
Anna & Andrew Findeisen, NJ
Richard S. Fitol, CT
Witold Fraczek, CA
Bogdan Fryszczyn, NJ
Danuta & Stanley Futyna, PA
Ryszard Gajewski, MD
Bogusław Gaweda, NY
Gizela Gawronski, ME
Teresa & Piotr Gessner, NY
Czesław Gieniewski, NJ
John J. Gmerek, NY
Janina Golab, IL
Janusz Gorzynski, NY
Grace Grochowski, NJ
Miroslaw Grodzki, NY
Edmund Gronkiewicz, IL
Elżbieta I Grove, NY
Stefan Grubinski, CA
David E. Grus, PA
Edward S. Gryczynski, VA
Halina Dorota Halicka, NY
Cynthia Ann Harris, NY

Andrzej Hempel, PA
 Ann Hetzel Gunkel, IL
 Beth Holmgren, NC
 B. Chester Hryniewicz, FL
 Anthony D. Iwuc, RI
 Marianna W. Jachimczyk, NY
 Janusz Jachowicz, CT
 Edward A. Jajko, CA
 Walter Jajko, USAF, VA
 Walentyna Jakowiuk, NY
 Ewa & Wojciech Jamrozik, NJ
 Gerald Janusz, PA
 Anna D. Jaroszynska-Kirchmann, CT
 Janina Jasionek, NY
 Thaddeus Jaskowski, NJ
 Wladyslawa Jaworowska, NY
 Alicja Jezewska, NY
 Stanislaw Jonas, NY
 Grażyna Jonkajtys-Luba, Poland
 John Kaczmarek, NJ
 Gregory J. Kaczorowski, NJ
 Tomasz Kalata, NY
 Eugene L. Kaluzny, WI
 Grazyna Kaminska-McNamara, NJ
 Dorota Kaminski, WI
 Christopher Kasparek, CA
 Kazimierz Kasprzak, MD
 Stephen J. Kasprzak, NY
 Maria Kazan, NY
 Henry Kazmierczak, IL
 Maciej Kazubowski, NY
 Henry & Janina Kedron, NJ
 Norman & Hanna Kelker, NY
 Ludomir Kitajewski, CA
 Henryk Kitaszewski, NSW
 Stephen Klimczuk, NM
 Barbara Klimek, NY
 Zofia Kłopotowska, NY
 Freedom for Honor Association LTD, WI
 Frances Klys, NY
 Edward U. Kmiec, NY
 Danuta Knapik, NY
 Barbara Kochaniak, PA
 Charles A. Koehler, NY
 Henryka Komanska, NY
 Paul E. Konopka, DC
 Alexander R. Koproski, CT
 Wladyslaw Korcz, NY
 Leokadia Korcz, NY
 Maria Kordal, NY
 Irene M. Korsak, MD
 Rudolph Kosiba, OR
 Hanna Kosinska-Hartowicz, NY
 Wallace J. Kosinski, OH
 Yvonne Kowalczewski, MA
 Richard Kowalewski, MI
 Katherine Kozicki, MA
 Piotr Koziej, NY
 Martin Kozon, CT
 Joanna E. Kranc, NY
 Henry Krawczyk, NY
 Jan F. Krawiec, IL
 Dorota Krimmel, NY
 Adela Krupop, NY
 Anthony Krzystofik, MA
 Paul Krzywicki, PA
 Janusz Krzyzanowski, NY
 John Kulczycki, IL
 Julian E. Kulski, D.C.
 Christopher Kurczaba, IL
 Thaddeus W. Kurczynski, OH
 Christine B. Kuskowski, NY
 Edward Kwiatkowski, MI
 Tomasz Kwiecień, CT
 Rafal M Labudzki, CA
 Teofil Lachowicz, NY
 Henry J. Lang, NY
 Krzysztof Langowski, Poland
 Pawel & Dominika Latos, PA
 Witold Lawrynowicz, NY
 John F. Leich, CT
 John S. Lenkiewicz, MA
 Ronald Lesnikoski, CT
 Joanna Leszczynska, NJ
 Camilla Los, MA
 Cecylia Lozinska Grzywacz, NY
 Andrew Luczak, IL
 Juliusz Lukasiewicz, Canada
 John A. Mack, MI
 Krystyna & Stefan Madajewicz, NY

Mieczyslaw Madejski, NY
Karen M. Majewski, MI
Canon Philip S. Majka, VA
Boguslaw Makuszewski, NY
Melvin M. Malenski, MD
Henry & Susan Matala, NY
Krzysztof Matyjaszewski, PA
Elzbieta Matynia-Adams, NY
Raymond R. Mayer, IL
Edward Mazur, NY
Marta Medrzak, Poland
Lukasz & Bozena Mellerowicz, NY
Edward J. Meros, MD
Grazyna Michalski, NY
Mark Michalski, VA
Ann T. Mikoll, NY
Regina Ewa Milewska, NY
Mark A. Milewski, CT
William J. Miller, PA
Wojciech T. Mleczo, NJ
George L. Morgan, CA
Agnes Murawski, CT
Andrzej Myc, MI
Jan J. Mysliwiec, NJ
Conrad A. Namiesniowski, Canada
George Narbut, CA
Aleksandra Nawakowski, CT
Suzan G. Neale, MA
Walter Niebrzydowski, NY
Jan Niebrzydowski, CT
Tadeusz R. Nieduzak, MA
Dariusz L. Nosorowski, NY
Maria Nowakowska Stycos, NY
Edward Nowakowski, NY
Ania O'Brien, MA
Bernadette O'Keefe, NY
Henryk Olbrycht, NY
Jadwiga B. Oldakowska, NY
Elzbieta Olszewski, NY
Zbigniew Opalka, MA
Richard Organisciak, NY
Mieczysława Orłowski, NY
Krzysztof Ostaszewski, IL
Aaron Ostrovsky, NY
Ryszard Ostrzycki, NY
Bronislaw Ozimek, NY
Anna Pacholarz, NY

Stefan Pagowski, Canada
Michael Pajak, NY
Jadwiga Palade, FL
Henry Paluszek, NY
Wiesława Pasternak, NY
Andrzej & Alina Paszkowski, NY
Neal Pease, WI
Genia Peterson, NJ
Agnieszka Petla, NY
Zbysław J. Petryka, CA
Malgorzata Pfabe, MA
Danuta Piatkowska, NY
Wiesława Piątkowska-Stepaniak, Poland
Edward Pieniak, NY
Krystyna C. Pienkowski, NY
Victor J. Pietkiewicz, MA
Roma Pilarczyk, MA
Roza Pilsudska-Ekimov, TX
Krystyna Piotrowska-Breger, NY
Jozef Piotrowski, NJ
Leszek Pitula, NY
Roman Ploszaj, NY
Marian Poczobutt, NY
Antony Polonsky, MA
Andrzej Porwit, PA
Wanda Pryba von Kashub, NY
Janusz Przemieniecki, FL
Jozef H. Przytycki, MD
Gary J. Ptak, NY
James S. Pula, IN
Anna Pyz, NY
Wojciech Adam Rapa, NY
Therese Rivard, NY
Paulina Rogawski, NY
Patrycja Roman, NJ
Janusz Romanski, PA
Edward L. Rowny, DC
Marek Rudzki, NY
Alicja Ryczek, NY
Ireneusz Rydzewski, NY
Andrew Sadowski, NJ
John Sadowski, NJ
Stephen Sajewicz, MI
John Saletnik, MA
Matthew R. Schwonek, AC
Michael Scolamieri, NJ
Katherine J. Sekowski, NY

Gene Tyler Sendlewski, NY
 Eugene Setwyn, WI
 Aleksandra Sidorenko, NY
 Maciej M. Siekierski, CA
 Franciszka Sienko, NY
 Barbara Sikora, NY
 Michał Siniarski - Czaplicki, Poland
 Isabela Siuta, NY
 Piotr Skarbowicz, CA
 Christopher & Eva N. Skibicki, FL
 Arthur Skowron, NY
 Janusz Skowron, NY
 Zofia Slabyk, NY
 Halina Slawsky, CT
 Anna Śliz, Poland
 Ludomir Slusarski, Poland
 Raymond Smialowski, CT
 Władysław Socha, NY
 Edward Solinski, NJ
 Margaret Solomon, NY
 Karol Soltan, MD
 Stefan Soltysik, CA
 Jadwiga Spoagis, NY
 Andrzej Stachowiak, CT
 Amelia Stankiewicz, NY
 Philip Stanson, PA
 Adam Staszczuk, NY
 Teresa Stefanowicz, NY
 Matthew Stefanski, NJ
 Ben S. Stefanski II, OH
 Adam Stepien, NJ
 Roman Sterzycki, CT
 Rafał Stobiecki, Poland
 Lucas Stobierski, NY
 Walter Stojanowski, NY
 Edward Stork, FL
 Carl S. Stoy, MA
 C. Michael Stralkowski, PA
 Louis Stypinski, CT
 Irena Suchecki-Szewiola, CA
 Marek Suchocki, NY
 Witold S. Sulimirski, NY
 Jerzy Swiatkowski, NY
 Danuta Swiecicka - Lloyd, PA
 Maria Swiecicka - Ziemanek, PA
 George Swierbutowicz, NY
 Tadeusz Swietochowski, NY
 Stanislaw Swistak, NY
 Robert Synakowski, NY
 Theodore M. Sysol, NY
 Jolanta & Leszek Szczepkowski, NY
 Chester Szczotka, MI
 Halina Szewczyk, NY
 Stanisława Szkiladz, NY
 Janusz Szlechta, NJ
 Maria Szonert Binienda, OH
 Anna Szpindor, MD, IL
 Stanislaw H. Szuttenbach, NY
 Barbara Szydłowski, NY
 George R. Szymanski, PA
 Leonard Szymanski, OH
 Andrew S. Szyposzynski, NJ
 Andrew Targowski, MI
 Zbigniew Tazbir, NH
 Adriane Toczek, CA
 Ryszard Z. & Magdalena Tołścikowie, Poland
 Ann S. Turalski, NJ
 Wiesław Turlejski, ON
 Zofia Twarowska, NY
 Bożenna Urbanowicz Gilbride, NY
 Jon Verbalis, NY
 Andrzej Vorbrodz, NY
 Witold Waberski, CT
 Wojciech Walczak, NJ
 Piotr Wandycz, CT
 Alexandra Wankowicz, NY
 Richard Watt, FL
 Linda Watt Doyle, MA
 Andrzej Wawryniuk, Poland
 Genowefa Weber, NY
 Leszek Wesolowski, CA
 Albert Wetherell, NY
 Jozef Wiczerzak, NJ
 Arthur Wielkoszewski, NJ
 Wanda Wilk, NY
 Christopher & Alicja Winnicki, NY
 Richard Winter, NY
 Andrew Wise, NY
 Maria Wisniewski, NY
 Robert J. Witkowski, MI
 John F. Witkowski, NY
 Eugene Witt, NY
 Stanley Włodarczyk, CT
 John Włodkowski, ME

Maria A. Wolfram, CA
Irena Wolicka, NY
Wojbor A. Woyczynski, OH
Stanley A. Wyspianski, OH
John W. Yanta, TX
Monika Yaworski, NY
Patrick Young, TX
John H. Zadarnowski, MO
Jaroslaw Zajac, NY
Krystyna M. Zaleski, NY

Boguslaw Zalewski, NY
Peter Zendzian, NY
Joanna Zielinska, NY
Janusz Zielinski, MI
Thomas Ziglinski, IL
Andrzej Ziobroń, Poland
Aleksandra Ziolkowska-Boehm, DE
Helena Zolkowski, IL
Angela Zubrzycki, NY

Członkowie zwyczajni - rodzinne

Halina & Kazimierz Babinski, Canada
Marta & Marek Brzostek, NY
Jaroslaw & Katarzyna Dabrowski, NY
Miroslaw & Ewa Gorny, NY
Ryszard & Marzena Jankowiak, KS
Joanna & Jacek Karczmarz, NY
Artur & Katarzyna Kowalski, NJ
Kinga & Jerzy Lesniak, NY
Państwo Milbrandt, PA
R.J. & R.S. Milczarek, IL
Andrzej & Iwona Riess, NY
Marzena & Adam Stafiej, NY
Monika & Leszek Stefanski, NJ
Olga Tolscik - Uszynska, TX

Członkowie instytucje

City Skyline Inc., NY
Classic Travel, Inc., NJ
Inter Connection Electric Inc., NY
Zych Construction Services Corp., NY

Członkowie organizacje nieochodowe

Polish-American Cultural Center, OH

Polish World War Veterans General Haller Post No. 111, INC, CT

Polish Army Veterans Association of America, Post 21/201, NY

Our Lady of Poland Church, NY

Polish Veterans of World War II, NY

The Polish Mission of Orchard Lake Schools, MI

Polish Cultural Foundation INC, NJ

Marie Sklodowska Curie Professional Women's Assoc., INC, NY

Polish Supplementary School Council of America, Inc., NY

Polish Army Veteran Association of America Post 74, OH

Polish Supplementary School of America, Inc., NY

Pulaski Association, NY

The Kosciuszko Foundation, NY

Polish Women's Cultural Club, WI

Deklaracja Członkowska Instytutu

Pilsudski Institute of America
180 Second Avenue, New York, NY 10003-5778
Tel: 212-505-9077, Fax: 212-505-9052
office@pilsudski.org, www.pilsudski.org

Name: _____

Address: _____

City: _____ State: _____ Zip: _____

Phone: _____ Email: _____

Please accept my application for membership in the Pilsudski Institute of America

Please check one:

☐ \$30 Student / Senior	☐ \$60 Regular	☐ \$80 Dual
☐ \$120 Non-Profit Org.	☐ \$120 Sustaining	
☐ \$1000 Life Member	☐ \$300 Corporations	
☐ \$5000 Honorary Legionary	☐ Special Donation: \$ _____	

Please make check or Money Order payable to Pilsudski Institute of America. The Institute is a non-profit Educational Institution, Section (501 (c)(3) Internal Revenue Code; membership dues and donations are tax deductible.

We also gratefully accept institutional memberships, bequests, and other special contributions.

Please contact the Institute at the address or phone above to discuss details.

SPONSORZY

BAK'S

BAK'S

nowy dziennik
POLISH DAILY NEWS

KURIER
PLUS

GWIAZDA POLARNA

SUPER
express

» Gieryski, Aleksander (1850-1901) "Przed pojedyńkiem",
Olej na płótnie, sygnowany i datowany, 1870, 44x57.5cm.

A NON-FOR-PROFIT EDUCATIONAL INSTITUTION

(CONTRIBUTIONS ARE DEDUCTIBLE FOR INCOME TAX PURPOSES - 501 © (3))

180 SECOND AVENUE, NEW YORK, NY 10003

Tel. 212-505-9077, Fax 212-505-9052

e-mail: office@pilsudski.org

WWW.PILSUDSKI.ORG